

KÉMIA PRÓBAÉRETTSÉGI – középszint
ÍRÁSBELI
MEGOLDÁS és PONTOZÁS

1. FELADATSOR

I. feladat

1. A mezőgazdasági termelés során újra és újra rendelkezésre állnak. Energiatermelésben való alkalmazásukkor takarékoskodhatunk a fosszilis tüzelőanyagokkal.
Hozzájárulnak a földi élet megőrzéséhez. Legalább 2 szempont: 1 pont
  2. Mert növények magvaiból nyerjük ki, amelyeket a mezőgazdaság évről évre újra termel. 1 pont
  3. Észterek (gliceridek) 1 pont
  4. képlet 1 pont
név: trioleil-glicerin (glicerín-trioleát) 1 pont
  5. biodízel: észter, dízelolaj: szénhidrogén 2 × 1 2 pont
  6. A biodízel és a dízelolaj ára kb. azonos. A biodízel előállítási költsége nagyobb, de nem kell rá ásványolajadót fizetni. Csak magyarázattal: 1 pont
  7. Nem zavarják a mosó hatást a kemény víz kalcium- és magnéziumionjai. (Ehelyett a semleges kémhatás megemlézése is elfogadható.) 1 pont
  8. (micellás v. asszociációs) kolloid 1 pont
- 10 pont**

II. feladat

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
0		A	B	D	C	C	B	D	E	A	
1	B										10 pont

III. feladat

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
0		A	D	B	A	C	D	C	B		8 pont

IV. feladat

1. C ₂ H ₂	2. C ₄ H ₆	2 × 1	2 pont
3. gáz	4. gáz	2 × 1	2 pont
5. lineáris	6. síkalkatú	2 × 1	2 pont
7. nem	8. nem	2 × 1	2 pont
9. igen	10. igen	2 × 1	2 pont
11. addíció			1 pont
12. addíció			1 pont
13. közönséges			1 pont
14. közönséges			1 pont
15. CHCl=CHCl			1 pont
16. CH ₂ Br-CHBr-CH=CH ₂			1 pont
17. CH ₂ Br-CH=CH-CH ₂ Br	(a 16. és 17. válasz felcserélhető)		1 pont
- 17 pont**

V. feladat

1. Ibolya színreakció. 2 pont
2. A fehérjéket mutattuk ki. 2 pont
3. Vörös csapadék válik ki. 1 pont
4. A redukáló szénhidrátokat (mono- és diszacharidokat).
(Ha konkrét vegyületet, pl. tejcukrot említ, akkor csak 1 pont jár) 2 pont
5. Csapadék képződik mindkét kémcsőben. 1 pont
Savak (pH-változás) hatására a fehérjék kicsapódnak. 1 pont
6. A tömény salétromsav esetén következik be színváltozás. 1 pont
A csapadék megsárgul. 1 pont
A tömény salétromsav a fehérjékkal sárga színreakciót ad. 1 pont

12 pont

VI/A. feladat

1. a) 1 pont
 $C + O_2 = CO_2$ 1 pont
2. b) 1 pont
 $2 Mg + O_2 = 2 MgO$ 1 pont
3. b) 1 pont
 $Mg + 2 HCl = MgCl_2 + H_2$ 1 pont
4. f) 1 pont
 $CaCO_3 + 2 HCl = CaCl_2 + H_2O + CO_2$ 1 pont
5. d) 1 pont
6. d) 1 pont
7. c) 1 pont
8. g) 1 pont
9. f) 1 pont
10. e) 1 pont

14 pont

VI/B. feladat

A reakció egyenlete: $2 NaOH + H_2SO_4 = Na_2SO_4 + 2 H_2O$ 2 pont

Az oldhatóság alapján a keletkező oldat:

$$\frac{19,4}{119,4} = 0,1625, \text{ azaz } 16,25 \text{ tömeg\%-os.} \quad 2 \text{ pont}$$

Ha például 100–100 g oldatot öntsünk össze, akkor 200 g oldat keletkezik, abban: $200 \cdot 0,1625 = 32,5$ g Na_2SO_4 van.

Ennek anyagmennyisége ($M = 142$ g/mol): $n = m/M = 0,2289$ mol 1 pont

Az egyenlet alapján 0,2289 mol kénsav és 0,4578 mol NaOH kell. 2 pont

A kénsav tömege: $m = 0,2289 \text{ mol} \cdot 98,0 \text{ g/mol} = 22,4$ g. 2 pont

A NaOH tömege: $m = 0,4578 \text{ mol} \cdot 40,0 \text{ g/mol} = 18,3$ g. 2 pont

Mivel épp 100 g oldatokból indultunk ki, az összetétel:

22,4 tömeg% H_2SO_4 , 18,3 tömeg% NaOH. 2 pont

14 pont

VII. feladat

- a) Az égés egyenlete:
 $C_4H_{10}O + 6 O_2 = 4 CO_2 + 5 H_2O$ (1 pont a CO_2 és H_2O sztöch. számáért) 2 pont
- b) 30 m^3 levegő: $n = \frac{30 \text{ m}^3}{24,5 \text{ m}^3/\text{kmol}} = 1,224 \text{ kmol}$ 1 pont
- Ebből az oxigén: $0,210 \cdot 1,224 \text{ kmol} = 0,2570 \text{ kmol}$. 1 pont
(A nitrogén pedig: $1,224 \text{ kmol} - 0,257 \text{ kmol} = 0,967 \text{ kmol}$.)
- A elégett éter: $m = 1000 \text{ cm}^3 \cdot 0,800 \text{ g/cm}^3 = 800 \text{ g}$. 1 pont
- $n(\text{éter}) = \frac{800 \text{ g}}{74,0 \text{ g/mol}} = 10,81 \text{ mol}$ 1 pont
- Ehhez fogy az egyenlet szerint: $6 \cdot 10,81 \text{ mol} = 64,86 \text{ mol}$ oxigén, 1 pont
és keletkezik $4 \cdot 10,81 \text{ mol} = 43,24 \text{ mol}$ szén-dioxid. 1 pont
- A labor gáztartalma az égés után:
 $1224 \text{ mol} - 64,86 \text{ mol} + 43,24 \text{ mol} = 1202 \text{ mol}$. 1 pont
- A labor **oxigéntartalma**:
 $\frac{257,0 \text{ mol} - 64,86 \text{ mol}}{1202 \text{ mol}} \cdot 100\% = \mathbf{16,0 x\%}$ azaz térfogat%. 1 pont
- A **szén-dioxid-tartalom**:
 $\frac{43,24 \text{ mol}}{1202 \text{ mol}} \cdot 100\% = \mathbf{3,60 x\%}$ azaz térfogat%. 1 pont
- A **nitrogén**: $100 - 16,0 - 3,60 = \mathbf{80,4}$ térfogat%. 1 pont
- 12 pont**

VIII. feladat

- a) A: hidrogén (H_2) 1 pont
B: oxigén (O_2) 1 pont
C: negatív pólus*, katód*
D: pozitív pólus*, anód*
(*A pólusok helyes előjeléért összesen 1 pont, a nevekért 1 pont, azok megfelelő helyéért 1 pont.) 3 pont
- b) A kiáramló gáz meggyulladna. 1 pont
- c) A kiáramló gáz hatására a parázsló gyújtópálca lángra lobbanna. 1 pont
- d) Az elektrolízissel elbontott víz: $200 \text{ g} \cdot 0,0900 = 18,0 \text{ g}$, ami 1,00 mol 1 pont
A teljes gázfejlesztési kapacitást a hidrogénfejlesztésnél lehet kihasználni.
(Annak a térfogata nagyobb.) 1 pont
 $1,00 \text{ mol}$ víz bontásakor $1,00 \text{ mol}$ hidrogén fejleszthető. 1 pont
 $1,00 \text{ mol}$ hidrogén térfogata $24,5 \text{ dm}^3$ 1 pont
- A kísérletet: $\frac{24 \cdot 500 \text{ cm}^3}{50,0 \text{ cm}^3} = \mathbf{490\text{-szer}}$ lehetett elvégezni. 1 pont
- e) Az oldat tömege az elektrolízis végén: $200 \text{ g} - 18,0 \text{ g} = 182 \text{ g}$. 1 pont
Benne a kénsav tömege változatlan: $200 \text{ g} \cdot 0,0500 = 10,0 \text{ g}$. 1 pont
- A keletkezett oldat: $\frac{10,0 \text{ g}}{182 \text{ g}} \cdot 100\% = \mathbf{5,49}$ **tömeg%-os** lett. 1 pont

- f) Csökkent a pH. 1 pont
 Indoklás: a vízbontással nőtt a kénsav, így az oxóniumionok koncentrációja is, vagyis az oldat savasabb lett. 1 pont
17 pont

2. FELADATSOR

I. feladat

1. Mindkettőben 88 proton van. 1 pont
 Az egyikben $226 - 88 = 138$, a másikban viszont csak 135 neutron van. 2 pont
2. A XX. században. 1 pont
3. Az uránszurokércben (vagy: az urán kísérőjeként). 1 pont
4. Radonná (${}_{86}\text{Rn}$). [A héliumatommag 2 protonnal csökkenti a rádium protonszámát.] 1 pont
5. ${}^{14}_6\text{C}$ és ${}^{212}_{82}\text{Pb}$ ($Z = 88 - 6 = 82$ és $A = 226 - 14 = 212$) 2×1 pont 2 pont
6. Régen rákos betegek gyógyítására használták (de ma már kiszorították más radioaktív elemek). 1 pont
7. Nem alakulhat át kémiai reakció során egy elem egy másik elemmé. 1 pont
 Csak a legkülső, ún. vegyértékelektronok száma, elrendeződése változhat meg. 1 pont
11 pont

II. feladat

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
0		A	C	A	E	D	B	D	D	C	
1	E	A	D	D	D	C	E	C	D		18 pont

III. feladat

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
0		C	A	D	B	D	B	C	C	A	
1	D										10 pont

IV. feladat

1. észter 1 pont
2. dezoxiribóz (2-dezoxi-D-ribóz), $\text{C}_5\text{H}_{10}\text{O}_4$ csak együtt: 1 pont
3. ribóz (D-ribóz), $\text{C}_5\text{H}_{10}\text{O}_5$ csak együtt: 1 pont
4. igen csak együtt: 1 pont
5. igen csak együtt: 1 pont
6. igen csak együtt: 1 pont
7. nem csak együtt: 1 pont
8. igen csak együtt: 1 pont
9. igen csak együtt: 1 pont
10. igen 1 pont
11. igen 1 pont
12. $N(\text{citozin}) = N(\text{guanin}), N(\text{adenin}) = N(\text{timin})$ 2×1 pont = 2 pont
13. nincs ilyen összefüggés 1 pont
11 pont

V. feladat

1. a) hidrogén (H₂) 1 pont
b) híg kénsavoldatot (1 p) és alumíniumforgácsot (1 p) 2 pont
c) $2 \text{ Al} + 3 \text{ H}_2\text{SO}_4 = \text{Al}_2(\text{SO}_4)_3 + 3 \text{ H}_2$ (1 p a képletekért, 1 p az egyenlet) 2 pont
2. a) SO₂ 1 pont
b) forró, tömény kénsavat (1 p) és rézforgácsot (1 p) 1 pont
3. a) szén 1 pont
b) vízgőz, szén-monoxid, szén-dioxid, kén-dioxid
(ebből három felsorolása: 3 × 1 p) 3 pont
4. Az első kísérlet a kénsav savasságát (redukálható hidrogénionok létrejöttét)
a második kísérlet azt, hogy erős oxidálószer,
a harmadik kísérlet az oxidáló hatáson túl a roncsoló (és vízelvonó) hatást.
A fentiek közül legalább kettő helyes megállapítás: 2 × 1 2 pont
- 13 pont**

VI/A. feladat

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
0		<i>b</i>	<i>d</i>	<i>f</i>	<i>e</i>	<i>a</i>	<i>e</i>	<i>c</i>	<i>e</i>	<i>a</i>	
1	<i>f</i>	<i>b</i>									11 pont

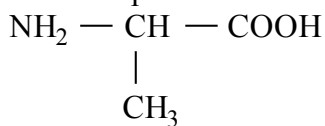
VI/B. feladat

- a) $\rho = M/V_m$ 1 pont
 $M = \rho V_m = 1,796 \text{ g/dm}^3 \cdot 24,5 \text{ dm}^3/\text{mol} = 44,0 \text{ g/mol}$ 2 pont
A telítés után már csak alkán van az elegyben: C_nH_{2n+2}. 1 pont
 $M = 12n + 2n + 2 = 44,$
Ebből $n = 3,$
A vegyület képlete: C₃H₈. 2 pont
A kiindulási két vegyület: **C₃H₆ propén** és **C₃H₈ propán**. 1 pont
- b) C₃H₆ + H₂ = C₃H₈ egyenlet és Avogadro-törvénye alapján 15,0 cm³ hidrogén
ugyanekkora térfogatú propénnel reagál. 2 pont
A gázelegy 15,0 cm³ propént és 5,0 cm³ propánt tartalmazott.
75,0 térfogat% propén és **25,0 térfogat% propán** volt az elegyben. 2 pont
- 11 pont**

VII. feladat

- A vegyület képlete (C_xO_yN_zH_w) az anyagmennyiség-arányokat adja meg.
(ennek kijelentése vagy alkalmazása a számításban.) 1 pont
Pl. 100 g vegyületben 40,45 g szén, 35,96 g oxigén, 15,73 g nitrogén és 7,86 g H van. 1 pont
Ezen tömegek anyagmennyiségei az $n = m/M$ összefüggés alapján:
 $n(\text{C}) = 3,37 \text{ mol}, \quad n(\text{O}) = 2,25 \text{ mol}, \quad n(\text{N}) = 1,12 \text{ mol}, \quad n(\text{H}) = 7,86 \text{ mol}$ 2 pont
Az anyagmennyiség-arányok:
 $x : y : z : w = 3,37 : 2,25 : 1,12 : 7,86 = \frac{3,37}{1,12} : \frac{2,25}{1,12} : \frac{1,12}{1,12} : \frac{7,86}{1,12} = \mathbf{3 : 2 : 1 : 7}.$ 2 pont
A képlet: **C₃O₂NH₇**. 1 pont

A fehérjeeredetű aminosavak α -helyzetű aminocsoportot tartalmaznak, ezért a képlet:

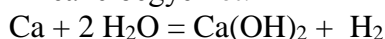

(1 pont a karboxilcsoport felírásáért, 1 pont az aminocsoport felírásáért, 1 pont a helyes konstitúcióért.)

3 pont
10 pont

VIII. feladat

A reakcióegyenlet:

1 pont

$$n(\text{H}_2) = \frac{0,882 \text{ dm}^3}{24,5 \text{ dm}^3/\text{mol}} = 0,0360 \text{ mol}$$

1 pont

Az egyenlet szerint ugyanennyi a kalcium anyagmennyisége:

$$m(\text{Ca}) = 0,0360 \text{ mol} \cdot 40,0 \text{ g/mol} = \mathbf{1,44 \text{ g}}$$

2 pont

Ebből:

$$m(\text{CaO}) = 2,00 \text{ g} - 1,44 \text{ g} = 0,56 \text{ g}$$

1 pont

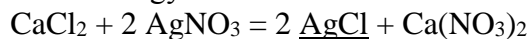
A vizsgált mintának: $(0,56 : 2,00) \cdot 100 \% = \mathbf{28,0\%-a \text{ volt kalcium-oxid}}$.

1 pont

6 pont

IX. feladat

1. a) A reakcióegyenlet:

1 pont

b) 26,95 g ezüst-klorid: $n(\text{AgCl}) = \frac{26,95 \text{ g}}{143,4 \text{ g/mol}} = 0,1879 \text{ mol}$

1 pont

– 0,1879 mol AgCl-hoz 0,09395 mol kalcium-kloridra van szükség.

Ennek tömege: $m(\text{CaCl}_2) = 0,09395 \text{ mol} \cdot 111 \text{ g/mol} = 10,43 \text{ g}$.

1 pont

– A CaCl₂-oldat oldat tömege: $10,43 \text{ g} : 0,180 = 57,94 \text{ g}$,

1 pont

– térfogata: $V = m/\rho = 57,94 \text{ g} : 1,158 \text{ g/cm}^3 = \mathbf{50,0 \text{ cm}^3}$.

1 pont

c) 0,1879 mol AgCl-hoz 0,1879 mol ezüst-nitrátra van szükség, ennek tömege:

$$m(\text{AgNO}_3) = 0,1879 \text{ mol} \cdot 169,9 \text{ g/mol} = 31,92 \text{ g}$$

1 pont

– A 10,0%-os AgNO₃-oldat tömege 319,2 g, térfogata:

$$V = m/\rho = 319,2 \text{ g} : 1,088 \text{ g/cm}^3 = \mathbf{293 \text{ cm}^3}$$

1 pont

d) A keletkező oldatban 0,09395 mol kalcium-nitrát van, amelynek tömege:

$$0,09395 \text{ mol} \cdot 164,0 \text{ g/mol} = 15,41 \text{ g}$$

1 pont

– A keletkező oldat tömege a tömegmegmaradás törvénye alapján:

$$57,94 \text{ g} + 319,2 \text{ g} - 26,95 \text{ g} = 350,2 \text{ g}$$

1 pont

– Az oldat összetétele: $\frac{15,41 \text{ g}}{350,2 \text{ g}} = 0,0440$, azaz **4,40 w% Ca(NO₃)₂**.

1 pont

10 pont

3. FELADATSOR

I. feladat

1. A hidrogén képes bediffundálni az acél anyagába. 1 pont
  2. Nagy nyomáson és mérsékelt magas hőmérsékleten végzik. 1 pont
A nagy nyomás az egyensúlyt az ammóniaképződés irányába tolja. 1 pont
A magas hőmérséklet előnytelen az ammóniaszintézisének (mert exoterm a reakció), de a reakció sebesség növelése miatt mégis melegíteni kell, hogy gyorsabban beálljon az egyensúly. 1 pont
A nagy nyomás és a magas hőmérséklet is gyorsítja a hidrogén általi korróziót. 1 pont
  3. A hidrogén reagál az acél széntartalmával. 1 pont
A széntartalom csökkenése miatt romlik az acél megmunkálhatósága. 1 pont
  4. Elektrolízissel, mert így nem képződik réz-oxid. 1 pont
  5. $\text{Cu}_2\text{O} + \text{H}_2 = 2 \text{Cu} + \text{H}_2\text{O}$ 1 pont a Cu_2O -ért, 1 pont az egyenletért 2 pont
A magas hőmérsékletű vízgőz hatására a réz rideggé válik. 1 pont
- 11 pont**

II. feladat

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
0		C	D	E	C	D	B	C	B	B	
1	A	D	B	B							13 pont

III. feladat

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
0		A	C	A	C	A	A	D	A		8 pont

IV. feladat

1. 5 (6 elektronpár) 1 pont
  2. 3 (5 elektronpár) 1 pont
  3. 12 (15 elektronpár) 1 pont
  4. egy síkban 1 pont
  5. egy egyenes mentén (lineáris) 1 pont
  6. egy síkban 1 pont
  7. kormozó 1 pont
  8. kormozó 1 pont
  9. kormozó 1 pont
  10. $\text{CH}_2=\text{CH}_2 + \text{Br}_2 \rightarrow \text{CH}_2\text{Br}-\text{CH}_2\text{Br}$ 1 pont
  11. $\text{CH}\equiv\text{CH} + \text{Br}_2 \rightarrow \text{CHBr}=\text{CHBr}$ 1 pont
  12. $\text{C}_6\text{H}_6 + \text{Br}_2 \rightarrow \text{C}_6\text{H}_5\text{Br} + \text{HBr}$ 1 pont
  13. 1,2-dibrómetán 1 pont
  14. 1,2-dibrómetén 1 pont
  15. brómbenzol 1 pont
  16. addíció 1 pont
  17. addíció 1 pont
  18. szubsztitúció 1 pont
- 18 pont**

V/A. feladat

1. *c* 1 pont
  2. *a, b, d* 2 pont
(1 vagy 2 helyes válasz megadása 1 pont.)
  3. *e* 1 pont
Apoláris molekulájú vegyület (amely rosszul illeszkedik be a víz hidrogénkötés-rendszerébe). 1 pont
  4. *a, b, d illetve f közül kettő megadása* 2 pont
  5. *a* 1 pont
 $\text{NH}_3^+ - \text{CH}_2 - \text{COO}^-$ 1 pont
  6. *f* 1 pont
 $\text{HO} - \text{CH}_2 - \text{CH}(\text{OH}) - \text{CH}_2 - \text{OH}$ 1 pont
propán-1,2,3-triol 1 pont
  7. *c vagy d megadása (b is elfogadható)* 1 pont
- 13 pont**

V/B. feladat

- a) pH = 1,00 alapján: $[\text{H}^+] = 0,100 \text{ mol/dm}^3$. 1 pont
5,0 liternyi gyomornedvben 0,500 mol H^+ , azaz ennyi sósav van. 1 pont
 $M(\text{NaHCO}_3) = 84 \text{ g/mol}$ 1 pont
30 g szódabikarbóna: $n = m/M = 0,357 \text{ mol}$ 1 pont
0,357 mol szódabikarbóna 0,357 mol HCl-t semlegesít. 1 pont
A sósavnak legfeljebb: $0,357/0,500 = 0,714$, azaz **71,4%-át** képes semlegesíteni. 1 pont
  - b) 0,357 mol CO_2 fejlődik, 1 pont
 $V_m = 24,5 \text{ dm}^3/\text{mol}$ 1 pont
 $V(\text{CO}_2) = nV_m = 0,357 \text{ mol} \cdot 24,5 \text{ dm}^3/\text{mol} = \mathbf{8,75 \text{ dm}^3}$. 1 pont
  - c) pH = 3,00 alapján: $[\text{H}^+] = 0,00100 \text{ mol/dm}^3$. 1 pont
5,0 liternyi gyomornedvben 0,00500 mol H^+ , azaz ennyi sósav van. 1 pont
a sav mennyiségét $0,5 - 0,005 = 0,495 \text{ mol}$ -al kell csökkenteni 1 pont
 $m(\text{NaHCO}_3) = 0,495 \cdot 84 = \mathbf{41,6 \text{ g}}$ 1 pont
- 13 pont**

VI. feladat

1. $\text{CaO} + \text{H}_2\text{O} = \text{Ca}(\text{OH})_2$ 1 pont az égetett mész képletéért, 2 pont az egyenletért 3 pont
  2. *C* 1 pont
  3. $\text{Ca}(\text{OH})_2 + \text{CO}_2 = \text{CaCO}_3 + \text{H}_2\text{O}$ 3 pont
  4. 50,0 kg CaO: $n = 50,0 \text{ kg} : 56,0 \text{ kg/kmol} = 0,8929 \text{ kmol}$
Ehhez 0,8929 kmol víz kell, és ugyanennyi víz keletkezik végül „száradáskor”.
 $m(\text{víz}) = 0,8929 \text{ kmol} \cdot 18,0 \text{ kg/kmol} = \mathbf{16,1 \text{ kg}}$.
A „csak” elpárolgó víz: $25,0 \text{ kg} - 16,1 \text{ kg} = \mathbf{8,9 \text{ kg}}$. 4 pont
  5. 0,8929 kmol égetett mészből ugyanennyi oltott mész és abból ugyanannyi mészkő képződik.
 $m(\text{mészkő}) = 0,8929 \text{ kmol} \cdot 100 \text{ kg/kmol} = \mathbf{89,3 \text{ kg}}$. 4 pont
- 15 pont**

VII. feladat

A két folyadék tömegének kiszámítása: $m = \rho V$ 1 pont

$$m(\text{Hg}) = \rho V = \mathbf{27,2 \text{ g.}}$$

$$m(\text{víz}) = \rho V = \mathbf{10,0 \text{ g.}}$$

Anyagmennyiségük: $n = m/M$. 1 pont

$$n(\text{Hg}) = 27,2 \text{ g} : 200 \text{ g/mol} = \mathbf{0,136 \text{ mol.}}$$

$$n(\text{víz}) = 10,0 \text{ g} : 18,0 \text{ g/mol} = \mathbf{0,556 \text{ mol.}}$$

A gáz térfogatából az anyagmennyiség kiszámítható: 1 pont

$$n(\text{NO}_2) = \frac{V}{V_m} = \frac{0,0200 \text{ dm}^3}{24,5 \text{ dm}^3/\text{mol}} = \mathbf{8,16 \cdot 10^{-4} \text{ mol.}}$$
 2 pont

Ebből a tömeg:

$$m(\text{NO}_2) = nM = 8,16 \cdot 10^{-4} \text{ mol} \cdot 46,0 \text{ g/mol} = 0,0376 \text{ g} = \mathbf{37,6 \text{ mg.}}$$
 1 pont

Tömeg szerint: **a NO₂ a legkevesebb és a higany a legtöbb.** 1 pont

Anyagmennyiség szerint: **a NO₂ a legkevesebb és a víz a legtöbb.** 1 pont

Részecskeszám szerinti sorrend megegyezik az anyagmennyiségek szerinti sorrenddel. 1 pont

10 pont

VIII. feladat

100 cm³ (0,100 dm³) 20,0%-os salétromsavoldat 111,5 g tömegű, benne 0,200 · 111,5 g = 22,3 g HNO₃ van. 1 pont

$$n(\text{HNO}_3) = 22,3 \text{ g} : 63,0 \text{ g/mol} = 0,354 \text{ mol}$$
 1 pont

a) pH = 1,00 → [H⁺] = 0,100 mol/dm³, mivel a HNO₃ erős sav, 0,100 mol/dm³-es salétromsavoldatot kell előállítani. 1 pont

0,354 mol HNO₃-ból előállítható:

$$V = 0,354 \text{ mol} : 0,100 \text{ mol/dm}^3 = 3,54 \text{ dm}^3 \text{ pH} = 1,00\text{-es oldat.}$$
 1 pont

A hígítás tehát: 3,54 dm³ : 0,100 dm³ = **35,4-szeres.** 1 pont

b) 0,354 mol HNO₃-hoz (a KOH + HNO₃ = KNO₃ + H₂O egyenlet alapján) 1 pont

0,354 mol KOH szükséges és 0,354 mol KNO₃ keletkezik. 1 pont

A szükséges KOH tömege: 0,354 mol · 56,1 g/mol = 19,9 g. 1 pont

Az oldat tömege ennek duplája, 39,8 g, térfogata:

$$V(\text{KOH-oldat}) = 39,8 \text{ g} : 1,51 \text{ g/cm}^3 = \mathbf{26,4 \text{ cm}^3.}$$
 1 pont

A keletkező KNO₃ tömege: 0,354 mol · 101 g/mol = 35,8 g. 1 pont

0 °C-on a telített oldat: (13,3 g : 113,3 g) · 100% = 11,7 tömegszázalékos. 1 pont

A keletkező oldat tömege:

az eredeti savoldat: 111,5 g

a hozzáadott lúgoldat: 39,8 g

151,3 g

1 pont

A keletkező oldat tömegszázalékos sótartalma:

$$(35,8 \text{ g} : 151,3 \text{ g}) \cdot 100\% = 23,7 \text{ tömegszázalék.}$$

Az oldat töményebb 11,7%-osnál, tehát **kiválik kristály** a hűtés közben. 1 pont

12 pont

4. FELADATSOR

I. feladat

1. Az üzemanyag elégetésekor kén-dioxid formájában a levegőbe kerül. 1 pont
A kén-dioxid hozzájárul a savas esők kialakulásához. (Ezzel egyenértékű bármely válasz elfogadható.) 1 pont
  2. Az oktánszám a benzin kompressziótűrésére utaló adat. 1 pont
Egy adott benzin oktánszáma annak a n-heptán–izooktán elegynek százalékos izooktán-tartalmával egyezik meg, amelynek robbanási sajátságaival megegyeznek a vizsgált benzin robbanási sajátságai. 1 pont
  3. Elágazó láncú paraffinok, olefinek, aromás szénhidrogének, oxigéntartalmú vegyületek, ólom-tetraetil 2–3 anyag: 1 pont; 4–5 anyag: 2 pont
  4. Csökkenti, mert az olefinek egy része is telítődik. csak együtt: 1 pont
  5. ólom-tetraetil, benzol 2 x 1 2 pont
  6. Nagyobb szénatomszámú kőolajpárlatokból indulnak ki. 1 pont
Levegőtől elzárt térben hevítik ezeket. 1 pont
Környezetszennyező hatása kisebb, mint a reformált benziné, ugyanakkor oktánszámnövelő hatása is kisebb. (Előnye és hátránya szempontjából is középen van a reformátum és az izomerizátum között.) 1 pont
- 12 pont**

II. feladat

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
0		B	B	C	D	A	D	E	A	D	
1	D	C	C								12 pont

III. feladat

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
0		A	A	C	D	A	A	A	C		8 pont

IV. feladat

1. hex-1-én 1 pont
  2. C_nH_{2n} 1 pont
  3. hex-1-én 1 pont
  4. szacharóz 1 pont
  5. szacharóz 1 pont
  6. 6 : 11 1 pont
  7. acetaldehid 1 pont
  8. $CH_3-CHO + 2 Ag^+ + 2 OH^- = CH_3-COOH + 2 Ag + H_2O$ 2 pont
  9. szacharóz 1 pont
  10. szilárd 1 pont
- 11 pont**

V. feladat

1. CaCO_3 1 pont
2. NaCl 1 pont
3. NH_4Cl – savas, Na_2CO_3 – lúgos, NaOH – lúgos 3×1 pont 3 pont
 $\text{NH}_4^+ + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{NH}_3 + \text{H}_3\text{O}^+$
 $\text{CO}_3^{2-} + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{HCO}_3^- + \text{OH}^-$
 $\text{NaOH} = \text{Na}^+ + \text{OH}^-$ 3×2 pont 6 pont
4. I. NaOH II. CaCO_3 III. NH_4Cl IV. NaCl V. Na_2CO_3
csak hibátlan megoldás: 1 pont
5. a) és d): bíborvörös csak együtt: 1 pont
b) és c): színtelen csak együtt: 1 pont

14 pont

VI/A. feladat

1. S (S_8) 1 pont
 $\text{S} + \text{O}_2 = \text{SO}_2$ 1 pont
3. Na_2CO_3 1 pont
 $\text{CO}_3^{2-} + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{HCO}_3^- + \text{OH}^-$ 1 pont
4. Na_2CO_3 1 pont
 $\text{Na}_2\text{CO}_3 + 2 \text{HCl} = 2 \text{NaCl} + \text{H}_2\text{O} + \text{CO}_2$ 1 pont
5. CO 1 pont
6. S (S_8) 1 pont
7. CO 1 pont
 $|\text{C} \equiv \text{O}|$ 1 pont
8. CO 1 pont
 $2 \text{CO} + \text{O}_2 = 2 \text{CO}_2$ 1 pont
9. Ag 1 pont
10. H_2O 1 pont
 $2 \text{H}_2 + \text{O}_2 = 2 \text{H}_2\text{O}$ 1 pont
11. NaCl 1 pont

16 pont

VI/B. feladat

1. $\text{pH}(\text{B}) = 1,0$ 1 pont
 $\text{pH}(\text{C}) = 13,0$ 1 pont
2. 100 cm^3 B-oldatban van $0,0100 \text{ mol H}^+$,
 100 cm^3 C-oldatban $0,0100 \text{ mol OH}^-$. 2 pont
 $\text{H}^+ + \text{OH}^- = \text{H}_2\text{O}$ ($\text{HCl} + \text{NaOH} = \text{NaCl} + \text{H}_2\text{O}$) 1 pont
A két ion anyagmennyisége alapján épp semlegesíti egymást: **pH = 7,0.** 1 pont
3. 100 cm^3 A-oldatban van $0,0100 \text{ mol NH}_3$ van, ez épp maradéktalanul reagál
a sósavval. 2 pont
A keletkező só, az ammónium-klorid **savasán** hidrolizál. 1 pont
 $\text{NH}_4^+ + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{NH}_3 + \text{H}_3\text{O}^+$ 2 pont
4. A NaOH a kénsavval 2 : 1 anyagmennyiség-arányban reagál. 1 pont
 $0,0100 \text{ mol NaOH}$ $0,00500 \text{ mol}$ kénsavval lép reakcióba maradéktalanul. 1 pont
Az eredeti kénsavoldat koncentrációja:
 $0,00500 \text{ mol} : 0,100 \text{ dm}^3 = 0,0500 \text{ mol/dm}^3$. 1 pont
Teljes disszociáció esetén: $[\text{H}^+] = 0,100 \text{ mol/dm}^3$. 1 pont
A **pH = 1,0.** 1 pont

16 pont

VII. feladat

1. Pl. 100 g vegyületben: 63,2 g Mn és 36,8 g O van. 1 pont
63,2 g Mn anyagmennyisége: $n(\text{Mn}) = 63,2 \text{ g} : 54,9 \text{ g/mol} = 1,15 \text{ mol}$ 1 pont
36,8 g O anyagmennyisége: $n(\text{O}) = 36,8 \text{ g} : 16 \text{ g/mol} = 2,3 \text{ mol}$ 1 pont
A vegyületben az Mn : O számarány 1 : 2.
A képlet: **MnO₂**. 1 pont
2. Az előzőhöz hasonlóan eljárva:
72,0 g Mn anyagmennyisége 1,31 mol, 28,0 g O-é 1,75. 1 pont
 $n(\text{Mn}) : n(\text{O}) = 1,31 : 1,75 = 1,00 : 1,33$ 1 pont
 $n(\text{Mn}) : n(\text{O}) = 3 : 4$, a képlet: **Mn₃O₄**. 1 pont
(Ha az 1,00 : 1,33-at 1 : 1-re kerekíti, akkor 2 pontot kaphat.)
3. A hevítés egyenlete: $3 \text{ MnO}_2 = \text{Mn}_3\text{O}_4 + \text{O}_2$ 1 pont
4. A termitreakció: $8 \text{ Al} + 3 \text{ Mn}_3\text{O}_4 = 4 \text{ Al}_2\text{O}_3 + 9 \text{ Mn}$ 3 pont
(1 pont a képletekért, 2 pont a rendezésért.) **12 pont**

VIII. feladat

1. $\text{CH}_2=\text{CH}_2 + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{CH}_3-\text{CH}_2-\text{OH}$ 1 pont
Addíció 1 pont
2. $\text{CH}_3-\text{COOH} + \text{C}_2\text{H}_5-\text{OH} \rightleftharpoons \text{CH}_3-\text{COO}-\text{C}_2\text{H}_5 + \text{H}_2\text{O}$ 2 pont
3. hasonló hasonlót old elv 1 pont
Le Chatelier elve (legkisebb kényszer elve) 1 pont
4. a) $M(\text{észter}) = 88,0 \text{ g/mol} = 88,0 \text{ kg/kmol}$,
1,00 tonna észter: $\frac{1000 \text{ kg}}{88,0 \text{ kg/kmol}} = 11,36 \text{ kmol}$ 1 pont
Ehhez 11,36 kmol savra és ugyanennyi etanolra lenne szükség
(100%-os átalakulás esetén) 1 pont
A termelést is figyelembe véve: $11,36 \text{ mol} : 0,900 = 12,63 \text{ kmol}$ 1 pont
 $m(\text{ecetsav}) = 12,63 \text{ kmol} \cdot 60,0 \text{ g/mol} = \mathbf{758 \text{ kg}}$ 1 pont
 $m(\text{etanol}) = 12,63 \text{ kmol} \cdot 46,0 \text{ g/mol} = \mathbf{581 \text{ kg}}$ 1 pont
b) 12,63 kmol ecetsav elvileg 12,63 kmol etanolból állítható elő
(100%-os hatásfoknál) 1 pont
A 95,0%-os hatásfok esetén: $12,63 \text{ kmol} : 0,950 = 13,29 \text{ kmol}$ etanol kell. 1 pont
A szükséges összes etanol: $12,63 \text{ kmol} + 13,29 \text{ kmol} = 25,92 \text{ kmol}$,
amely ugyanennyi eténből állítható elő. 1 pont
A szükséges etén térfogata: $V = 25,92 \text{ kmol} \cdot 24,5 \text{ m}^3/\text{kmol} = \mathbf{635 \text{ m}^3}$. 1 pont
15 pont

5. FELADATSOR

I. feladat

1. Nehézfém. 1 pont
  2. a) Mert a Mn^{2+}/Mn rendszer standardpotenciálja negatív. 1 pont
 b) $\text{Mn} + 2 \text{HCl} = \text{MnCl}_2 + \text{H}_2$ (ioneqyenlet is elfogadható) 1 pont
  3. a) Mert ha szénnel redukálják a mangánt, akkor karbidtartalmú fém keletkezik. 1 pont
 b) $3 \text{MnO}_2 = \text{Mn}_3\text{O}_4 + \text{O}_2$ (1 pont, ha tudja, hogy Mn_3O_4 képződik) 2 pont
 $8 \text{Al} + 3 \text{Mn}_3\text{O}_4 = 4 \text{Al}_2\text{O}_3 + 9 \text{Mn}$ (1 p a képletekért, 1 p a rendezésért) 2 pont
  4. zöld 1 pont
  5. az anódon (mivel oxidáció történik) 1 pont
- 10 pont**

II. feladat

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
0		D	D	A	E	C	E	C	E	D	
1	E	A	C	C	A	C					15 pont

III. feladat

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
0		A	A	C	B	D	B	A	C		8 pont

IV. feladat

1. gáz
2. gáz
3. 4
4. 5 (6 elektronpár)
5. nem
6. igen
7. szubsztitúció
8. addíció
9. $\text{CH}_4 + \text{Cl}_2 = \text{CH}_3\text{Cl} + \text{HCl}$
10. $\text{CH}_2=\text{CH}_2 + \text{Cl}_2 = \text{CH}_2\text{Cl}-\text{CH}_2\text{Cl}$
11. nem reagál
12. $\text{CH}_2=\text{CH}_2 + \text{HCl} = \text{CH}_3-\text{CH}_2\text{Cl}$ 12 × 1 pont: **12 pont**

V. feladat

1. Rézlemez, réz(II)só-oldat (pl. CuSO_4 -oldat) 1 pont
 A réz(II)ionok koncentrációja 1 mol/dm^3 , a hőmérséklet $25 \text{ }^\circ\text{C}$, a nyomás 101 kPa . 1 pont
2. a) II. 1 pont
 b) II. 1 pont
 c) I. 1 pont
3. $\text{Zn} = \text{Zn}^{2+} + 2\text{e}^-$; $\text{Cu} = \text{Cu}^{2+} + 2\text{e}^-$ 2 pont
 1 pont, hogy az oxidációs folyamatot írta fel, 1 pont a két helyes egyenletért

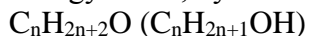
4. A II. elemé 1 pont
 $E_{MF(I)} = 0,80 \text{ V} - 0,34 \text{ V} = 0,46 \text{ V}$; $E_{MF(II)} = 0,34 \text{ V} - (-0,76 \text{ V}) = 1,10 \text{ V}$. 1 pont
5. *a, b, e* Csak együtt: 2 pont
- 11 pont**

VI/A. feladat

1. *a)* 1 pont
 $\text{NH}_2\text{-CH}_2\text{-COOH}$ 1 pont
2. *b), c)* 2 × 1 2 pont
3. *b)* 1 pont
propán-1,2,3-triol 1 pont
4. *c)* 1 pont
 $\text{CH}_3\text{-NH}_2 + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{CH}_3\text{-NH}_3^+ + \text{OH}^-$ 1 pont
5. *e)* 1 pont
 $\text{C}_3\text{H}_6\text{O}$ 1 pont
6. *a)* 1 pont
7. *d)* 1 pont
észterek 1 pont
- 13 pont**

VI/B. feladat

Az egyértékű, nyílt láncú, telített alkoholok általános képlete:

2 pont

Moláris tömegük: $14n + 18$

2 pont

Ebből széntartalmuk $12n$

1 pont

Ha 60,0 tömegszázalék a széntartalom, akkor:

$$0,600(14n + 18) = 12n.$$

2 pont

Ebből $n = 3$

1 pont

Az összegképlet: $\text{C}_3\text{H}_8\text{O}$ ($\text{C}_3\text{H}_7\text{-OH}$)

1 pont

Az izomerek: $\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-CH}_2\text{-OH}$, **propil-alkohol** (vagy propán-1-ol) 2 × 1

2 pont

$\text{CH}_3\text{-CHOH-CH}_3$, **izopropil-alkohol** (vagy propán-2-ol) 2 × 1

2 pont

VII. feladat

1. szén-monoxid, CO csak együtt: 1 pont
Rosszul szelelő kályhában (gázkonvektorban). 1 pont
2. kén-dioxid, SO₂ csak együtt: 1 pont
3. pl. benzol, C₆H₆ (más anyag is elfogadható) csak együtt: 1 pont
4. pl. borkősav, HOOC-CHOH-CHOH-COOH csak együtt: 1 pont
(vagy bármely nem mérgező, szilárd karbonsav) 1 pont
- 5 pont**

VIII. feladat

A reakció egyenlete: $2 \text{H}_2 + \text{O}_2 = 2 \text{H}_2\text{O}$

1 pont

Avogadro törvénye alapján 2 : 1 térfogatarányban reagál a két gáz.

1 pont

$\frac{3}{4}$ térfogatnyi gázelegy reagált: $\frac{1}{2} \text{H}_2$ és $\frac{1}{4} \text{O}_2$.

2 pont

Ha hidrogén a maradék: $\frac{1}{4} + \frac{1}{2} = \frac{3}{4} \text{ H}_2$ és $\frac{1}{4} \text{ O}_2$ volt az elegyben.	2 pont
Ekkor 75% H₂ és 25% O₂ volt az elegyben.	1 pont
Ha az oxigén a maradék: $\frac{1}{4} + \frac{1}{4} = \frac{1}{2} \text{ O}_2$ volt az elegyben.	2 pont
Ekkor 50–50% hidrogén , illetve oxigén volt az elegyben.	1 pont
	10 pont

IX. feladat

$\text{HCOOH} + \text{NaOH} = \text{HCOONa} + \text{H}_2\text{O}$	1 pont
$\text{CH}_3\text{COOH} + \text{NaOH} = \text{CH}_3\text{COONa} + \text{H}_2\text{O}$	1 pont
$\text{HCOOH} + \text{Br}_2 = 2 \text{HBr} + \text{CO}_2$ (1 pont a képletekért, 1 pont a rendezésért)	2 pont
A közömbösítéshez használt lúg: $n(\text{NaOH}) = cV = 1,500 \cdot 10^{-3} \text{ mol}$	2 pont
Az egyenletek szerint a két sav együttes anyagmennyisége is ugyanennyi a $10,00 \text{ cm}^3$ -ben.	2 pont
A teljes (törzs)oldat $200,0 \text{ cm}^3$ -ében ennek a hússzorosa: $0,0300 \text{ mol}$.	1 pont
Ugyanennyi volt az $5,00 \text{ cm}^3$ -es mintában is.	1 pont
A felhasznált bróm anyagmennyisége: $n(\text{Br}_2) = 0,00100 \text{ mol}$	1 pont
Az $1,00 \text{ cm}^3$ -es mintában ezért $0,00100 \text{ mol}$ hangyasav volt.	1 pont
$c(\text{hangyasav}) = \frac{0,00100 \text{ mol}}{0,00100 \text{ dm}^3} = \mathbf{1,00 \text{ mol/dm}^3}$.	1 pont
Az $5,00 \text{ cm}^3$ -es mintában ezért $0,00500 \text{ mol}$ hangyasav volt.	1 pont
Az ecetsav mennyisége: $0,0300 \text{ mol} - 0,00500 \text{ mol} = 0,0250 \text{ mol}$.	1 pont
$c(\text{ecetsav}) = \frac{0,0250 \text{ mol}}{0,00500 \text{ dm}^3} = \mathbf{5,00 \text{ mol/dm}^3}$.	1 pont

16 pont

6. FELADATSOR

I. feladat

1. a) Pl. vegacillin, nitroglicerín, aszpirin, kalmopirin, morfin, heroin, LSD stb.
b) Panangin, ópium, marihuána Két-két helyes példa 1-1 pont 2 pont
  2. karboxil- és észtercsoport 2 x 1 2 pont
  3. Természetes eredetű vegyületet alakítanak át mesterségesen. 1 pont
  4. Acetilcsoportban: CH₃-CO- 1 pont
  5. Marihuána ≅ LSD < morfin < heroin 1 pont
  6. Például az LSD igen veszélyes (életveszélyes) utóhatása a bármikor kialakulható kábítószeres állapot. (Más hasonló példa is elfogadható.) 1 pont
- 8 pont**

II. feladat

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
0		C	A	B	B	B	D	D	A	D	
1	C	C	C	C	B	B					15 pont

III. feladat

1. CH₄ vagy NH₄⁺
2. H₃O⁺
3. metán(molekula) [vagy: ammóniumion]
4. szén-dioxid(-molekula)
5. 3
6. 4
7. nincs
8. van
9. 1
10. 4
11. trigonális piramis
12. lineáris 12 × 1 pont **12 pont**

IV. feladat

1. 1 1 pont
  2. 1 1 pont
  3. apoláris 1 pont
  4. dipólus 1 pont
  5. sárgászöld, szúrós szagú gáz 1 pont
  6. színtelen, szúrós szagú gáz 1 pont
  7. Cl₂ + H₂O ⇌ HCl + HOCl 1 pont
  8. HCl + H₂O ⇌ H₃O⁺ + Cl⁻ 1 pont
  9. 2 Fe + 3 Cl₂ = 2 FeCl₃ 1 pont
  10. Fe + 2 HCl = FeCl₂ + H₂ 1 pont
  11. CH₄ + Cl₂ → CH₃Cl + HCl 1 pont
szubsztitúció 1 pont
  12. Nem reagál. 1 pont
- 13 pont**

V. feladat

1. CaC_2 1 pont
2. Acetilén (etin) 1 pont
3. Pl. aceton 1 pont
4. 1,20 g anyagban: $0,800 \cdot 1,20 \text{ g} = 0,960 \text{ g}$ kalcium-karbid van. 1 pont
 $M(\text{CaC}_2) = 64,0 \text{ g/mol}$ 1 pont
 $n(\text{CaC}_2) = m/M = 0,0150 \text{ mol}$ 1 pont
A fejlődő acetilén ugyanennyi, térfogata:
 $V = 0,0150 \text{ mol} \cdot 24,5 \text{ dm}^3/\text{mol} = 0,3675 \text{ dm}^3$ (kb. **368 cm³**) 1 pont
5. A gáz meggyulladna, és erősen kormozó lánggal égne. 1 pont
6. A brómos víz elszíntelenedne. 1 pont
A többszörös kötés. 1 pont
 $\text{CH}\equiv\text{CH} + \text{Br}_2 \rightarrow \text{CHBr}=\text{CHBr}$ 1 pont
addíció 1 pont
7. A fenolftalein megpirosodna. 1 pont
Az oldat lúgos kémhatású lett (a kalcium-hidroxid miatt). 1 pont

14 pont

VI/A. feladat

1. *d*
 $\text{CH}_3\text{-COOH} + \text{NaHCO}_3 = \text{CH}_3\text{-COONa} + \text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O}$
2. *c*
 $\text{CH}_3\text{-NH-CH}_3$
3. *e*
propanon v. dimetil-keton
4. *b*
H-kötés
5. *a*
 $\text{C}_5\text{H}_5\text{N}$
6. *b*
7. *e*

$12 \times 1 \text{ pont} =$

12 pont

VI/B. feladat

- A reakcióegyenlet: $\text{CH}_3\text{COOH} + \text{NaOH} = \text{CH}_3\text{COONa} + \text{H}_2\text{O}$ 2 pont
 $n(\text{NaOH}) = cV = 9,494 \cdot 10^{-4} \text{ mol}$. 1 pont
Ugyanennyi ecetsav volt a $10,00 \text{ cm}^3$ -es részletben. 1 pont
A teljes törzsoldatban ennek tízszerese: $9,494 \cdot 10^{-3} \text{ mol}$. 1 pont
Ugyanennyi ecetsav volt a $10,00 \text{ cm}^3$ -es megecetesedett borban is. 1 pont
A borban literenként ennek százszorosa: $0,9494 \text{ mol}$ ecetsav volt. 1 pont
Mivel 1 mol ecetsav 1 mol alkohol oxidációjából származik,
 $0,9494 \text{ mol}$ alkohol alakult át. 2 pont
- 100 g alkohol: $n(\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}) = \frac{100 \text{ g}}{46,0 \text{ g/mol}} = 2,174 \text{ mol}$. 1 pont
- Az alkoholnak: $\frac{0,9494 \text{ mol}}{2,174 \text{ mol}} \cdot 100\% = \mathbf{43,7\%-a}$ alakult ecetté. 2 pont

12 pont

VII. feladat

- a) A reakció lényege: $2 \text{H}_2\text{O} \xrightarrow{2 F} 2 \text{H}_2 + \text{O}_2$
(Ehelyett az elektródfolyamatok külön-külön felírva is elfogadhatók.)
A katódon hidrogéngáz fejlődött. 1 pont
– Az egyenlet alapján $73,5 \text{ dm}^3 \cdot 2/3 = \mathbf{49,0 \text{ dm}^3}$ hidrogéngáz képződött. 1 pont
- b) $49,0 \text{ dm}^3$ hidrogéngáz $2,00 \text{ mol}$ 1 pont
– $2,00 \text{ mol}$ hidrogéngáz $2,00 \text{ mol}$ vízből képződött. 1 pont
– $2,00 \text{ mol}$ víz tömege: $2,00 \cdot 18,0 \text{ g/mol} = 36,0 \text{ g}$. 1 pont
Ha $x \text{ g}$ oldatból indultunk ki, abban $0,100x \text{ gramm}$ Na_2SO_4 volt.
Az elektrolízis végén ugyanennyi oldott anyag marad. 2 pont
Az új oldat tömege: $(x - 36,0) \text{ gramm}$.
– Az új oldat $20,0$ tömegszázalékos, így:
$$\frac{0,100x}{x - 36,0} = 0,12$$
 1 pont
– Ebből: $x = 216 \text{ g}$, vagyis **216 g oldatot** kezdtünk elektrolizálni. 1 pont
- c) – $V_o = 216 \text{ g} : 1,12 \text{ g/cm}^3 = \mathbf{193 \text{ cm}^3}$ 1 pont

10 pont

VIII. feladat

- a)
 $\text{CH}_4 + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{CO} + 3 \text{H}_2$ (1 pont a képletekért, 1 pont a rendezés) 2 pont
 $\text{CO} + 2 \text{H}_2 \rightarrow \text{CH}_3\text{OH}$ (1 pont a képletekért, 1 pont a rendezés) 2 pont
 $\text{CH}_4 + 2 \text{O}_2 \rightarrow \text{CO}_2 + 2 \text{H}_2\text{O}$ (1 pont a képletekért, 1 pont a rendezés) 2 pont
 $\text{CO}_2 + \text{H}_2 \leftrightarrow \text{CO} + \text{H}_2\text{O}$ 1 pont
- b)
 $1000 \text{ t} = 1 \cdot 10^6 \text{ kg}$ 1 pont
$$n(\text{metanol}) = \frac{1 \cdot 10^6 \text{ kg}}{32 \text{ kg/kmol}} = 31\,250 \text{ kmol}$$
 1 pont
Ehhez háromszor ennyi szintézisgáz kell: $93\,750 \text{ kmol}$ 1 pont
Ha 85% -os a termelés, akkor: $\frac{93\,750 \text{ kmol}}{0,85} = 110\,294 \text{ kmol}$ -ból kell kiindulni. 2 pont
 $V(\text{gáz}) = nV_m = 110\,294 \text{ kmol} \cdot 24,5 \text{ m}^3/\text{kmol} = \mathbf{2,7 \cdot 10^6 \text{ m}^3}$ ($2,7$ millió köbméter) 1 pont
- c)
A fenti gáz egyharmada szén-monoxid: $0,9$ millió m^3 . 1 pont
Mivel 1 mol metánból 1 mol CO keletkezik, a szükséges metán is **$0,9$ millió m^3** . 2 pont

16 pont

7. FELADATSOR

I. feladat

1.	jodidion, Γ^- , 53 proton, 54 elektron	$4 \times \frac{1}{2}$ pont	2 pont
2.	1917-ben jöttek rá. A golyvás vidékeken a talaj és az ivóvíz jódban szegény volt. A jód pótlásakor eltűnt a golyva a beteg emberekből.		1 pont 1 pont 1 pont
3.	Az ivóvízzel (vagy a növényekkel, azaz a táplálékkal).		1 pont
4.	egy barnamoszat (a Laminaria) Az érettségiző napi jódigénye a táblázatból: $150 \mu\text{g}$. Az éves jódigény: $365 \cdot 150 \mu\text{g} = 54\,750 \mu\text{g} = 54,75 \text{ mg}$. A növény tömege: $54,75 \text{ g} : 0,0045 = 12\,167 \text{ mg} \approx 12,2 \text{ g}$.		1 pont 1 pont 1 pont 1 pont
5.	NaI Mert benne ionos állapotú a jód (vízben jól oldódik) és a kationja sem mérgező.		1 pont 1 pont
			12 pont

II. feladat

1.	$\text{H}-\overset{\ominus}{\text{N}}-\text{H}$ H	2.	$\begin{array}{c} \diagup \text{O} \diagdown \\ \\ \text{C} \\ \diagdown \text{H} \diagup \\ \text{H} \end{array}$	3.	$\begin{array}{c} \overset{\ominus}{\text{S}} \\ // \quad \backslash \\ \text{O} \quad \text{O} \end{array}$	3×1 pont	3 pont
4.	trigonális piramis						1 pont
5.	síkháromszög						1 pont
6.	V-alakú						1 pont
7.	dipólus						
8.	dipólus						
9.	dipólus				7–8–9. csak együtt:		1 pont
10.	lúgos, $\text{NH}_3 + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{NH}_4^+ + \text{OH}^-$				csak együtt:		1 pont
11.	semleges						1 pont
12.	savas, $\text{SO}_2 + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{H}_2\text{SO}_3$ (és tovább: $\text{H}_2\text{SO}_3 + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{HSO}_3^- + \text{H}_3\text{O}^+$)				legalább az első egyenlettel együtt:		1 pont
13.	$\text{NO}, \text{H}_2\text{O}$ (NO_2 is elfogadható)				csak együtt:		1 pont
14.	$\text{CO}_2, \text{H}_2\text{O}$				csak együtt:		1 pont
15.	SO_3						1 pont
16.	Pl. hűtőgépek, salétromsavgyártás, műtrágyagyártás				egy példa:		1 pont
17.	Pl. tetemek tartósítása, műanyaggyártás				egy példa:		1 pont
18.	Pl. kénsavgyártás, fertőtlenítés (ételtartósítás)				egy példa:		1 pont
							16 pont

III. feladat

1.	A sűrűségére $0,79-1,00 \text{ g/cm}^3$ között	1 pont 1 pont
2.	hidrogén	1 pont
3.	oxidálódott (elektron szakadt le atomjairól)	1 pont
4.	Bíborvörös lett az oldat. A keletkezett oldat lúgos kémhatását mutattuk ki.	1 pont 1 pont
5.	$2 \text{ Na} + 2 \text{ H}_2\text{O} = 2 \text{ NaOH} + \text{H}_2$	1 pont

6. A káliummal csupán a vízzel való reakció lenne hevesebb (vagy a fejlődő hőtől a hidrogén meggyulladna, és látnánk a kálium lángfestését). 1 pont
7. A – kloroform (triklórmetán); B – oktán; C – víz 2 pont
1 helyes: 0 pont, 2 helyes: 1 pont, az összes: **10 pont**

IV. feladat

1. A kénsav és a víz elegyítése erősen exoterm folyamat, 1 pont
a kénsav bőrre (szembe) kerülve maró hatású, balesetveszélyes. 1 pont
Mindig a vízhez kell a kénsavat adni (lassan, folyamatosan kevergetve). 1 pont
2. Sav. 1 pont
Igen, 1 pont
mert a gázfejlődés miatt látjuk, meddig szükséges a szódabikarbóna adagolása, 1 pont
ha oldatot adagolnánk, az további hőfejlődést eredményezne (ami balesetveszélyes). 1 pont
3. Csak a vas oldódna fel: 1 pont
 $\text{Fe} + \text{H}_2\text{SO}_4 = \text{FeSO}_4 + \text{H}_2$ 1 pont
A vas nem (passziválódna), 1 pont
a réz oldódna, kék színű oldat keletkezne. 1 pont
4. Addíció (*) 1 pont
 $\text{CH}_2=\text{CH}_2 + \text{H}_2\text{O} \xrightarrow{\text{cc. kénsav}} \text{CH}_3-\text{CH}_2-\text{OH}$ 1 pont
Katalizátor (*) 1 pont
A két (*)-gal jelölt helyes válasz, együtt: **11 pont**

V. feladat

1. C 2. E 3. C 4. C 5. E 6. C 7. D 8. A 9. A 10. B **10 pont**

VI. Számítás és kísérletelemzés

1. $\text{Zn} + 2 \text{HCl} = \text{ZnCl}_2 + \text{H}_2$ 1 pont
2. Nyitott szájával lefelé. 1 pont
A hidrogénnek kisebb a sűrűsége a levegőnél. 1 pont
3. Felfoghatjuk víz alatt is. 1 pont
Oka: a hidrogén vízben gyakorlatilag oldhatatlan. 1 pont
4. 100 cm^3 sósav: 110 g, ez 11,0 g HCl-t tartalmaz, ami: 2 pont
 $n(\text{HCl}) = 11,0 \text{ g} : 36,5 \text{ g/mol} = 0,301 \text{ mol}$. 1 pont
6,00 g cink: $n(\text{Zn}) = 6,00 \text{ g} : 65,4 \text{ g/mol} = 0,0917 \text{ mol}$. 1 pont
Az egyenlet alapján és a két anyagmennyiség összehasonlítása szerint a cink fog el. 1 pont
0,0917 mol Zn 0,0917 mol H_2 -t fejleszt. 1 pont
 $V(\text{H}_2) = 0,0917 \text{ mol} \cdot 24,5 \text{ dm}^3/\text{mol} = \mathbf{2,25 \text{ dm}^3}$. 1 pont
(Az adatok összehasonlítása nélkül max. 3 pont adható erre a részfeladatra)
5. A telítés: $\text{C}_2\text{H}_2 + 2 \text{H}_2 \rightarrow \text{C}_2\text{H}_6$ 2 pont
(1 pont az acetilén képletéért, 1 pont az egyenletért) 2 pont
 $2,25 \text{ dm}^3$ hidrogén az egyenlet szerint **$1,125 \text{ dm}^3$ acetilén** telítéséhez elegendő. 2 pont
15 pont

VIII. feladat

A reakcióegyenlet: $2 \text{CH}_3\text{-COOH} + \text{CaCO}_3 = (\text{CH}_3\text{-COO})_2\text{Ca} + \text{H}_2\text{O} + \text{CO}_2$ 1 pont

10,0 g mészkő: $n = \frac{10,0 \text{ g}}{100 \text{ g/mol}} = 0,100 \text{ mol}$ 1 pont

0,100 mol mészkőhöz kell 0,200 mol ecetsav 1 pont

Ennek tömege: $0,200 \text{ mol} \cdot 60 \text{ g/mol} = 12,0 \text{ g}$ 1 pont

A 20%-os feleslegben alkalmazott ecetsav: $1,2 \cdot 12,0 \text{ g} = 14,4 \text{ g}$ 1 pont

Az oldat tömege: $14,4 \text{ g} : 0,200 = 72,0 \text{ g}$ 1 pont

A szükséges ecetsavoldat térfogata: $V = m/\rho = \mathbf{69,9 \text{ cm}^3}$. 1 pont

A folyamatban 0,100 mol CO_2 fejlődik, amelynek tömege 4,40 g. 2 pont

A keletkező oldatban $14,4 \text{ g} - 12,0 \text{ g} = 2,40 \text{ g}$ ecetsav marad. 1 pont

A keletkező oldat tömege: $72,0 \text{ g} + 10,0 \text{ g} - 4,40 \text{ g} = 77,6 \text{ g}$. 1 pont

Az ecetsavtartalom: $\frac{2,40 \text{ g}}{77,6 \text{ g}} \cdot 100\% = \mathbf{3,09 \text{ tömeg\%}}$ (3,1 w%). 1 pont

12 pont

8. FELADATSOR

I. feladat

1. Csökken. 1 pont
2. ebonit: C, H, S 1 pont
polipropilén: C, H 1 pont
PVC: C, H, Cl 1 pont
3. $\text{CaO} + \text{H}_2\text{SO}_4 = \text{CaSO}_4 + \text{H}_2\text{O}$ 2 pont
4. 1,00 t = 1000 kg, ebben van 25%, azaz 250 kg kénsavoldat. 1 pont
Ebben van: $250 \text{ kg} \cdot 0,195 = 49 \text{ kg}$ kénsav. 1 pont
Ez 0,50 kmol H_2SO_4 , 1 pont
amihez 0,50 kmol CaO-ra van szükség. 1 pont
Ennek tömege: $0,50 \text{ kmol} \cdot 56 \text{ kg/kmol} = \mathbf{28 \text{ kg}}$. 1 pont
5. Az oxigén oxidálódik. 1 pont
6. A műanyagok elégetésével felszabadított hőt gőztermelésre használják. 1 pont
Az ebonit elégetésekor kén-dioxid jut a légkörbe. 1 pont
A kén-dioxid a savas esők egyik fő okozója. 1 pont

16 pont

II. feladat

1. $\text{HCl} + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{H}_3\text{O}^+ + \text{Cl}^-$ 1 pont
2. nincs reakció 1 pont
3. $\text{CH}_2=\text{CH}_2 + \text{HCl} \rightarrow \text{CH}_3-\text{CH}_2\text{Cl}$ 1 pont
4. $\text{NH}_3 + \text{HCl} = \text{NH}_4\text{Cl}$ 1 pont
5. $\text{NH}_3^+-\text{CH}_2-\text{COO}^- + \text{HCl} \rightarrow \text{NH}_3^+-\text{CH}_2-\text{COOH} + \text{Cl}^-$ 1 pont
(vagy: $\text{NH}_2-\text{CH}_2-\text{COOH} + \text{HCl} \rightarrow \text{NH}_3^+-\text{CH}_2-\text{COOH} + \text{Cl}^-$)
6. $\text{CH}\equiv\text{CH} + \text{HCl} \rightarrow \text{CH}_2=\text{CH}-\text{Cl}$ (vagy: $\text{CH}\equiv\text{CH} + 2 \text{HCl} \rightarrow \text{CH}_3-\text{CHCl}_2$) 1 pont
7. $\text{CaO} + 2 \text{HCl} = \text{CaCl}_2 + \text{H}_2\text{O}$ 1 pont
8. $\text{Zn} + 2 \text{HCl} = \text{ZnCl}_2 + \text{H}_2$ (ionegyenlet is elfogadható) 1 pont
9. Az 1., 4., 5. vagy 7. reakció kiválasztása. 1 pont
A sav-bázis párok feltüntetése. 2 pont

11 pont

III. feladat

1. E   2. D   3. A   4. B   5. D   6. D   7. D   8. E   9. C   10. A   **10 pont**

IV. feladat

1. B   2. A   3. B   4. C   5. B   6. C   7. B   8. A   **8 pont**

V. feladat

1. Melegedést. 1 pont
2. Exoterm folyamatok. 1 pont
3. Az oldat energiatartalma magasabb. 1 pont
4. Mindegyik esetben történt kémiai reakció. 1 pont
Sav-bázis. 1 pont

5. $\text{CaCO}_3 + 2 \text{HCl} = \text{CaCl}_2 + \text{H}_2\text{O} + \text{CO}_2$
1 pont a kiválasztásért, 1 pont az egyenletért 2 pont
6. a) $2 \text{NO} + \text{O}_2 = 2 \text{NO}_2$ 1 pont
- b) A függvénytáblázatból a képződéshők kikeresése:
NO: +90,4 kJ/mol, NO₂: +33,5 kJ/mol. 1 pont
- A reakcióhő kiszámítása:
 $\Delta_r H = \sum \Delta_k H(\text{termék}) - \sum \Delta_k H(\text{reagens})$ (vagy ennek alkalmazása) 1 pont
- $\Delta_r H = 2 \cdot 33,5 \text{ kJ/mol} - 2 \cdot 90,4 \text{ kJ/mol} = -113,8 \text{ kJ/mol}$.
- A henger fala tehát **felmelegedne**. 1 pont
- 11 pont**

VI/A. feladat

1. Valamennyi anyag kémiai elem. 1 pont
2. a), c), e) 3×1 3 pont
3. b), f) csak együtt: 1 pont
4. c), d), e) csak együtt: 1 pont
5. a) 1 pont
6. b), e), f) 3×1 3 pont
7. $\text{C} + \text{O}_2 = \text{CO}_2$ 1 pont
- $4 \text{Al} + 3 \text{O}_2 = 2 \text{Al}_2\text{O}_3$ 1 pont
- $2 \text{H}_2 + \text{O}_2 = 2 \text{H}_2\text{O}$ 1 pont
- $2 \text{Cu} + \text{O}_2 = 2 \text{CuO}$ 1 pont
- 14 pont**

VI/B. feladat

1. $\text{H}_2 + \text{Cl}_2 = 2 \text{HCl}$ 2 pont
2. $2,00 \text{ dm}^3 = 2000 \text{ cm}^3$. 1 pont
- A desztillált víz a keletkezett HCl-t nyeli el. 1 pont
- A maradék hidrogéngáz (mivel színtelen). 1 pont
- Maradt 400 cm^3 , így reagált 1600 cm^3 . 1 pont
- Az egyenlet alapján 800 cm^3 hidrogén és 800 cm^3 klór reagált. 1 pont
- Eredetileg volt: 800 cm^3 klór és 1200 cm^3 hidrogén. 1 pont
- A térfogatszázalékos összetétel: **40 tf% Cl₂, 60 tf% H₂**. 1 pont
3. 1600 cm^3 standard nyomású, $25 \text{ }^\circ\text{C}$ -os HCl keletkezett. 1 pont
- $$n(\text{HCl}) = \frac{1,60 \text{ dm}^3}{24,5 \text{ dm}^3 / \text{mol}} = 0,0653 \text{ mol}$$
 1 pont
- $m(\text{HCl}) = 0,0653 \text{ mol} \cdot 36,5 \text{ g/mol} = 2,38 \text{ g}$ 1 pont
- $50,0 \text{ cm}^3$, azaz $50,0 \text{ g}$ vízben oldva $52,38 \text{ g}$ oldatot kapunk. 1 pont
- A sósavtartalom: $\frac{2,38 \text{ g}}{52,38 \text{ g}} = 0,0454$, azaz **4,54 tömeg% HCl**. 1 pont
- 14 pont**

VII. feladat

1. $2 \text{Ca} + \text{O}_2 = 2 \text{CaO}$ 1 pont
2. A kalcium nem teljesen oxidálódott (maradt még elemi kalcium). 1 pont
3. Hidrogén. 1 pont
4. $\text{Ca} + 2 \text{H}_2\text{O} = \text{Ca}(\text{OH})_2 + \text{H}_2$ 1 pont

5. Az oldat megpirosodik. 1 pont
A lúgos kémhatás miatt. 1 pont
6. 184 cm^3 hidrogéngáz: $n = \frac{0,184 \text{ dm}^3}{24,5 \text{ dm}^3 / \text{mol}} = 0,00751 \text{ mol}$. 1 pont
Ez az egyenlet alapján $0,00751 \text{ mol}$ kalcium által fejlődött. 1 pont
 $1,00 \text{ g}$ kalcium: $n = \frac{1,00 \text{ g}}{40,0 \text{ g/mol}} = 0,0250 \text{ mol}$. 1 pont
Az eloxidálódott kalcium: $0,0250 \text{ mol} - 0,00751 \text{ mol} = 0,01749 \text{ mol}$. 1 pont
Ez az első egyenlet szerint $0,008745 \text{ mol}$ O_2 -t köt meg.
 $m(\text{O}_2) = 0,008745 \text{ mol} \cdot 32,0 \text{ g/mol} = 0,28 \text{ g}$. 1 pont
A szilárd anyag tömeg tehát **1,28 g** lett. 1 pont
7. A megkötött oxigén térfogata: 2 pont
 $V = 0,008745 \text{ mol} \cdot 24,5 \text{ dm}^3/\text{mol} = 0,214 \text{ dm}^3$.
Ebből a levegő térfogata: $0,214 \text{ dm}^3 : 0,210 = 1,02 \text{ dm}^3$,
Tehát legalább **1,02 dm³-es** volt az üveghenger térfogata (így a levegőé is). 2 pont
- 16 pont**

VIII. feladat

1. $\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6 \rightarrow 2 \text{C}_2\text{H}_5\text{OH} + 2 \text{CO}_2$ 3 pont
1 pont a glükóz képletéért, 1 pont a termékek képletéért, 1 pont az egyenletért
2. Pl. 100 g bor $10,0 \text{ g}$ $\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$ -t és $5,00 \text{ g}$ $\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6$ -t tartalmaz. 1 pont
 $10,0 \text{ g}$ etanol: $n = m/M = 10,0 \text{ g} : 46,0 \text{ g/mol} = 0,2174 \text{ mol}$ 2 pont
Az erjedés során $0,1087 \text{ mol}$ glükóz erjedt és
 $0,2174 \text{ mol}$ szén-dioxid távozott. 2 pont
Az erjedt glükóz: $m(\text{glükóz}) = nM = 0,1087 \text{ mol} \cdot 180 \text{ g/mol} = 19,56 \text{ g}$ 2 pont
A keletkezett szén-dioxid: $m(\text{CO}_2) = 9,57 \text{ g}$ 1 pont
Az eredeti cukortartalom: $5,00 \text{ g} + 19,56 \text{ g} = 24,56 \text{ g}$ 1 pont
A must eredeti tömege: $100 \text{ g} + 9,57 \text{ g} = 109,57 \text{ g}$ 1 pont
Az must eredeti cukortartalma: $\frac{24,56 \text{ g}}{109,57 \text{ g}} = 0,224$, azaz **22,4 tömeg%-os**. 1 pont
- 14 pont**

9. FELADATSOR

I. feladat

- $\text{CH}_4 + \text{H}_2\text{O} = \text{CO} + 3 \text{H}_2$ 1 pont
 $\text{CO} + 2 \text{H}_2 = \text{CH}_3\text{OH}$ 1 pont
- A szintézisgáz előállítása endoterm folyamat. 1 pont
A reakcióhő számítása (a függvénytáblázat használatával):
 $\Delta_r H = -111 \text{ kJ/mol} - [-74,9 \text{ kJ/mol} + (-242 \text{ kJ/mol})] = + 206 \text{ kJ/mol}.$ 2 pont
A metán egy részét ennek a hőnek a biztosítása miatt kell elégetni. 1 pont
- Ezzel az eljárással feleslegesen elégetjük a szintézisekhez szükséges szénhidrogénforrás egy részét. 1 pont
- brómozás, reakció vízzel = szubsztitúció 2×1 2 pont
az utolsó lépés redoxireakció 1 pont
- A brómot a reakció végére eredeti (elemi) állapotában visszkapjuk. 1 pont
- etén, C_2H_4
propén, C_3H_6
benzin
aromás szénhidrogének
dimetil-éter: $\text{CH}_3\text{-O-CH}_3$ 4×1 4 pont

15 pont

II. feladat

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
0		D	C	B	D	E	D	A	B	D	
1	A										10 pont

III. feladat

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
0		A	D	A	B	C	D	A			7 pont

IV. feladat

1. aceton (dimetil-kezon, propanon)
2. folyékony
3. H
4. H
5. gáz
6. hangyasav (metánsav)
7. folyékony
8. NH_2
9. NH_2
10. szilárd
11. metil-acetát
12. $\text{C}_{15}\text{H}_{31}$
13. OH (A 12. és 13. válasz felcserélhető.)
14. szilárd

15. C₁₇H₃₃
 16. OH (A 15. és 16. válasz felcserélhető.)
 17. folyékony 17 × 1 pont **17 pont**

V. feladat

1. Az oldatok színe alapján. 1 pont
 A réz(II)-nitrát oldat kék, a másik színtelen. 1 pont
  2. Az ezüst-nitrát-oldatban történik változás. 1 pont
 A réz standardpotenciálja kisebb, mint az ezüsté, ezért a réz képes redukálni az ezüstionokat. 1 pont
  3. A rézdróton (fekete, majd) szürke bevonat képződik. 1 pont
 (Vagy: a színtelen oldat kék színűvé válik.) 1 pont
  4. $\text{Cu} + 2 \text{AgNO}_3 = \text{Cu}(\text{NO}_3)_2 + 2 \text{Ag}$ 2 pont
 (ionegyenlet is elfogadható: $\text{Cu} + 2 \text{Ag}^+ = \text{Cu}^{2+} + 2 \text{Ag}$)
 (1 pont a kémiai jelekért, 1 pont a rendezésért)
 A réz redukálószer. 1 pont
  5. Például a cink. 1 pont
 A réznél és az ezüstenél is kisebb standardpotenciálú fémre van szükség.
 Olyan fémre, amelyik nem lép reakcióba a vízzel (nem túlságosan negatív a standardpotenciálja.) 1 pont
- 11 pont**

VI/A. feladat

1. Pl. színtelen, szagtalan gáz fejlődik 1 pont
  2. Pl. a fém feloldódik (vagy lassan fehér csapadék válik ki) 1 pont
  3. $\text{Ca} + 2 \text{H}_2\text{O} = \text{Ca}(\text{OH})_2 + \text{H}_2$ 2 pont
  4. lúgos 1 pont
  5. $\text{NH}_3 + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{NH}_4^+ + \text{OH}^-$ 1 pont
  6. fertőtlenítés 1 pont
  7. $\text{Cl}_2 + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{HCl} + \text{HOCl}$ 2 pont
  8. savas 1 pont
  9. $\text{SO}_2 + \text{H}_2\text{O} = \text{H}_2\text{SO}_3$ 1 pont
  10. lúgos 1 pont
  11. $\text{CO}_3^{2-} + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{HCO}_3^- + \text{OH}^-$ 1 pont
  12. sósav 1 pont
  13. $\text{HCl} + \text{H}_2\text{O} = \text{H}_3\text{O}^+ + \text{Cl}^-$ 1 pont
- 15 pont**

VI/B. feladat

1. pH = 1,00-ből $[\text{H}^+] = 1,00 \cdot 10^{-1} \text{ mol/dm}^3$ 1 pont
0,100 mol/dm³-es a salétromsavoldat
 pH = 12,00-ből pOH = 2,00, ebből $[\text{OH}^-] = 1,00 \cdot 10^{-2} \text{ mol/dm}^3$
0,0100 mol/dm³-es lúgoldat 1 pont
2. 10,0 cm³ savoldatban: $n(\text{HNO}_3) = 0,100 \text{ mol/dm}^3 \cdot 0,0100 \text{ dm}^3 = 1,00 \cdot 10^{-3} \text{ mol}$ salétromsav van. 1 pont

A reakcióegyenlet ($\text{HNO}_3 + \text{NaOH} = \text{NaNO}_3 + \text{H}_2\text{O}$) alapján ugyanennyi NaOH kell.

1 pont

A szükséges NaOH-oldat: $V = n/c = 1,00 \cdot 10^{-3} \text{ mol} : 0,0100 \text{ mol/dm}^3 = \mathbf{0,100 \text{ dm}^3}$ (azaz $\mathbf{100 \text{ cm}^3}$).

1 pont

3. $50,0 \text{ cm}^3$ savoldatban $5,00 \cdot 10^{-3} \text{ mol}$ salétomsav van.

1 pont

Ehhez a $\text{CaCO}_3 + 2 \text{HNO}_3 = \text{Ca}(\text{NO}_3)_2 + \text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O}$ egyenlet alapján $2,50 \cdot 10^{-3} \text{ mol}$ mészkőre van szükség.

1 pont

Ennek tömege: $2,50 \cdot 10^{-3} \text{ mol} \cdot 100 \text{ g/mol} = \mathbf{0,25 \text{ g (250 mg)}}$

1 pont

4. $100,0 \text{ cm}^3$ savoldatban $1,00 \cdot 10^{-2} \text{ mol}$ ($0,01 \text{ mol}$) salétomsav van

A hozzáadott $V \text{ dm}^3$ lúgoldatban $0,01V \text{ mol}$ NaOH van.

1 pont

A közömbösítés során ugyanennyi salétomsavat semlegesít, így marad: $(0,01 - 0,01V) \text{ mol}$ salétomsav.

1 pont

Az új oldat térfogata $(0,1 + V) \text{ dm}^3$.

1 pont

Az új oldat savatralma: $\text{pH} = 2,00$ -ből $1,00 \cdot 10^{-2} \text{ mol/dm}^3$.

1 pont

Ez alapján felírható:

$$\frac{0,01 - 0,01V}{0,1 + V} = 0,0100$$

1 pont

Ebből: $V = 0,45$, azaz $\mathbf{450 \text{ cm}^3}$ lúgoldat kell.

1 pont

15 pont

VII. feladat

1. $V(\text{Al}) = (2,00 \text{ cm})^3 = 8,00 \text{ cm}^3$

1 pont

$$m(\text{Al}) = \rho V = 21,6 \text{ g.}$$

1 pont

$$n(\text{Al}) = \frac{21,6 \text{ g}}{27,0 \text{ g/mol}} = 0,800 \text{ mol}$$

1 pont

$$N(\text{Hg}) = N(\text{Al}), \text{ így } n(\text{Hg}) = n(\text{Al})$$

1 pont

$$m(\text{Hg}) = nM = 0,8 \text{ mol} \cdot 200,5 \text{ g/mol} = 160,4 \text{ g}$$

1 pont

$$V(\text{Hg}) = \frac{m}{\rho} = \frac{160,4 \text{ g}}{13,6 \text{ g/cm}^3} = \mathbf{11,8 \text{ cm}^3}.$$

1 pont

2. $\mathbf{1,00 \text{ dm}^3}$ -ben (Avogadro-törvénye miatt).

2 pont

3. $20,0 \text{ cm}^3$ oldat tömege: $m = \rho V = 20,0 \text{ cm}^3 \cdot 0,880 \text{ g/cm}^3 = 17,6 \text{ g}$

1 pont

$$\text{Az oldott anyag tömege: } m(\text{NH}_3) = 17,6 \text{ g} \cdot 0,34 = 5,984 \text{ g}$$

1 pont

$$\text{Az anyagmennyisége: } n(\text{NH}_3) = m/M = 5,984 \text{ g} : 17 \text{ g/mol} = 0,352 \text{ mol}$$

1 pont

A $2,00 \text{ mol/dm}^3$ koncentrációjú oldat térfogata:

$$V(\text{oldat}) = 0,352 \text{ mol} : 2,00 \text{ mol/dm}^3 = 0,176 \text{ dm}^3 \text{ (176 cm}^3\text{)}.$$

1 pont

12 pont

VIII. feladat

1. A szénhidrogén képlete: C_xH_y , ahol $x : y = n(\text{C}) : n(\text{H})$

1 pont

Pl. 100 g vegyületet véve, abban $85,7 \text{ g}$ szén és $14,3 \text{ g}$ hidrogén van.

1 pont

$$n(\text{C}) = 85,7 \text{ g} : 12,0 \text{ g/mol} = 7,14 \text{ mol,}$$

$$n(\text{H}) = 14,3 \text{ g} : 1,0 \text{ g/mol} = 14,3 \text{ mol.}$$

2 pont

$$x : y = 7,14 : 14,3 = 1,00 : 2,00, \text{ vagyis a képlet: } \mathbf{\text{C}_n\text{H}_{2n}}.$$

1 pont

2. $d = \rho_1 : \rho_2 = M_1 : M_2$

2 pont

$$d(\text{O}_2) = \frac{M_x}{32 \text{ g/mol}}, \text{ ebből } M_x = 32 \text{ g/mol} \cdot 2,625 = 84,0 \text{ g/mol.}$$

1 pont

$$M(C_nH_{2n}) = 12n + 2n = 84,0$$

Ebből $n = 6$, vagyis a molekulaképlet: **C₆H₁₂**.

1 pont
1 pont

3. A feladatban szereplő kritériumnak megfelelő vegyület:
ciklohexán
a ciklohexán konstitúciója

1 pont
1 pont
13 pont

10. FELADATSOR

I. feladat

- $S + O_2 = SO_2$
 $4 FeS_2 + 11 O_2 = 2 Fe_2O_3 + 8 SO_2$
 a helyes képletek 1 pont, a helyes rendezés 1 pont
- A kén redukálja a szén.
- Az „A” módszer.
Indoklás: nem jár melléktermék keletkezésével.
- A „C” módszer.
Indoklás: energiaigényes (endoterm) reakció.
- A „C” módszerben +136 kJ, azaz 136 kJ szükséges.
A kén-dioxid képződéshőjének kikeresése a függvénytáblázatból
Az „A” módszerben -297 kJ, azaz 297 kJ szabadul fel.
- A melléktermékként keletkező kalcium-oxidot portlandcement-gyártásra használják.

1 pont
2 pont
1 pont
1 pont
1 pont
1 pont
1 pont
1 pont
1 pont
1 pont
12 pont

II. feladat

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
0		D	C	B	D	E	C	E	A	D	
1	D	B									11 pont

III. feladat

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
0		A	A	D	B	B	A	C			7 pont

IV. feladat

- HCOOH
- hangyasav (metánsav)
- CH₃-CH₂-OH
- etanol (etil-alkohol)
- CH₃-NH₂
- metil-amin
- CH₃-CO-CH₃
- aceton (propanon, dimetil-ke-ton)
- CH₃-CH=O
- etanal (acetaldehid)
- hangyasav, etanol, aceton   3 x 1 pont, hibánként -1 pont, de min. 0
- hangyasav
 $HCOOH + H_2O \rightleftharpoons HCOO^- + H_3O^+$

1 pont
1 pont
1 pont
1 pont
1 pont
1 pont
1 pont
1 pont
1 pont
1 pont
3 pont
1 pont
1 pont

13. metil-amin 1 pont
 $\text{CH}_3\text{-NH}_2 + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{CH}_3\text{-NH}_3^+ + \text{OH}^-$ 1 pont
17 pont

V. feladat

1. $\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-OH}$, etanol (etil-alkohol) 1 pont
 $\text{CH}_3\text{-O-CH}_3$, dimetil-éter 1 pont
2. etil-alkohol (etanol) 1 pont
3. Vízben való oldhatósága alapján. 1 pont
 Az etanol poláris molekula (vagy: H-kötés kialakítására képes). 1 pont
 Benzinben mindkét molekula oldódik, mert a dimetil-éter apoláris, az etil-alkoholnak pedig van apoláris részlete. 1 pont
4. A fekete felületű rézdrót vörös lesz. 1 pont
5. Ezüst válik ki a kémcső falára. 1 pont
6. $\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-OH} + \text{CuO} \rightarrow \text{CH}_3\text{-CH=O} + \text{Cu} + \text{H}_2\text{O}$ 2 pont
 $\text{CH}_3\text{-CH=O} + 2 \text{Ag}^+ + 2 \text{OH}^- \rightarrow \text{CH}_3\text{-COOH} + 2 \text{Ag} + \text{H}_2\text{O}$ 2 pont
 (1–1 pont a szerves termékek képletéért, 1–1 pont az egyenletrendezésért) **12 pont**

VI/A. feladat

1. $2 \text{Mg} + \text{O}_2 = 2 \text{MgO}$ 1 pont
2. exoterm 1 pont
3. $2 \text{H}_2 + \text{O}_2 = 2 \text{H}_2\text{O}$ 1 pont
4. durranógázpróba 1 pont
5. $\text{N}_2 + \text{O}_2 = 2 \text{NO}$ 1 pont
6. igen magas hőmérséklet (3000 °C, vagy katalizátor) 1 pont
7. $4 \text{P} + 5 \text{O}_2 = 2 \text{P}_2\text{O}_5$ (vagy: $\text{P}_4 + 5 \text{O}_2 = 2 \text{P}_2\text{O}_5$, vagy: $\text{P}_4 + 5 \text{O}_2 = \text{P}_4\text{O}_{10}$) 1 pont
8. a fehérfoszfor 1 pont
9. $\text{C}_8\text{H}_{18} + 12,5 \text{O}_2 = 8 \text{CO}_2 + 9 \text{H}_2\text{O}$ 2 pont
 (1 pont a képletekért, 1 pont a rendezésért)
10. benzinüzemű motorok üzemeltetése (nem elég a „hőtermelés”) 1 pont
11. $2 \text{CO} + \text{O}_2 = 2 \text{CO}_2$ 1 pont
12 pont

VI/B. feladat

1. $24,5 \text{ dm}^3$ 1 pont
2. $24,5 \text{ dm}^3$ 1 pont
3. $16,0 \text{ g} : 32,0 \text{ g/mol} = 0,500 \text{ mol} \rightarrow 3 \cdot 10^{23}$ 1 pont
4. $16,0 \text{ g} : 2,0 \text{ g/mol} = 8 \text{ mol} \rightarrow 4,8 \cdot 10^{24}$ 1 pont
5. $32,0 \text{ g/mol} : 24,5 \text{ dm}^3/\text{mol} = 1,31 \text{ g/dm}^3$ 1 pont
6. $2,0 \text{ g/mol} : 24,5 \text{ dm}^3/\text{mol} = 0,082 \text{ g/dm}^3$ (82 mg/dm³) 1 pont
7. $32,0 \text{ g/mol} : 4,0 \text{ g/mol} = 8,0$ 1 pont
8. 0,5 1 pont
9. 1 : 3, a reakcióegyenlet: $\text{C}_2\text{H}_4 + 3 \text{O}_2 = 2 \text{CO}_2 + 2 \text{H}_2\text{O}$ 1 pont
10. 1 : 1 (A reakcióegyenlet: $\text{C}_2\text{H}_4 + \text{H}_2 \rightarrow \text{C}_2\text{H}_6$) 1 pont
11. 1 : 2 1 pont
12. $32 : 4 = 8 : 1$ 1 pont
12 pont

VII. feladat

1. A polietilén: $(-\text{CH}_2-\text{CH}_2-)_n$. 1 pont
A monomer moláris tömege: $M = 28 \text{ g/mol}$. 1 pont
 $100 \text{ kg-ban: } n = \frac{1,00 \cdot 10^5 \text{ g}}{28 \text{ g/mol}} = 3571,4 \text{ mol monomeregység van,}$ 1 pont
ebből 7143 mol CO_2 keletkezik, 1 pont
ami: $V = 7143 \text{ mol} \cdot 24,5 \text{ dm}^3 = 175\,003 \text{ dm}^3 = 175 \text{ m}^3$. 1 pont
Ez körülbelül $175 : 0,01 = 17\,500 \text{ m}^3$ levegőnek emeli 1%-kal a CO_2 -tartalmát. 1 pont
(Illetve pontosabban: $17\,500 \text{ m}^3 - 175 \text{ m}^3 = 17\,325 \text{ m}^3$ a levegő eredeti térfogata.)
A PVC: $(-\text{CH}_2-\text{CHCl}-)_n$, 1 pont
 $M(\text{monomer}) = 62,5 \text{ g/mol}$.
A fentiekhez hasonló módon számolva: **7840 m³ adódik.** 2 pont
(Illetve pontosabban: $7840 \text{ m}^3 - 78,4 \text{ m}^3 = 7762 \text{ m}^3$ a levegő eredeti térfogata.)
2. A PVC esetében. 1 pont
Klórt is tartalmaz, amelyből erős sav, HCl keletkezhet. 2 pont
3. A 100 kg PVC-ben: $n(\text{monomer}) = 1600 \text{ mol}$. 1 pont
Ebből 1600 mol HCl keletkezhet. 1 pont
 $\text{pH} = 4,00 \rightarrow [\text{H}^+] = 1,00 \cdot 10^{-4} \text{ mol/dm}^3$. 1 pont
 $V(\text{eső}) = \frac{n}{c} = \frac{1600 \text{ mol}}{1,00 \cdot 10^{-4} \text{ mol/dm}^3} = 1,6 \cdot 10^7 \text{ dm}^3 = 16\,000 \text{ m}^3$. 2 pont
- 17 pont**

VIII. feladat

1. 500 g 10,0%-os oldatban 50,0 HCl van. 1 pont
50,0 g HCl 20,0%-os oldatból: $50,0 \text{ g} : 0,200 = 250 \text{ g oldatban van.}$ 1 pont
A szükséges sósav térfogata: $V = m/\rho = 250 \text{ g} : 1,10 \text{ g/cm}^3 = 227 \text{ cm}^3$. 1 pont
2. a) katód: $2 \text{ H}^+ + 2 \text{ e}^- = \text{H}_2$, anód: $2 \text{ Cl}^- = \text{Cl}_2 + 2 \text{ e}^-$ 1 pont
b) A fentiek és Avogadro törvénye alapján a klór térfogata is **49,0 dm³.** 1 pont
c) 49,0 dm³ hidrogéngáz 2,00 mol. 1 pont
Ez 4,00 mol HCl elbontásával képződött. 1 pont
Az elbontott HCl tömege: $4,00 \text{ mol} \cdot 36,5 \text{ g/mol} = 146 \text{ g}$. 1 pont
Ha m gramm 20%-os sósavból indultunk ki, akkor abban $0,2m$ gramm HCl volt,
Az elektrolízis végére az oldott anyag tömege: $(0,2m - 146)$ gramm HCl lett. 1 pont
Az oldat tömege pedig: $(m - 146)$ gramm lett. 1 pont
Az így képződött oldat 10,0 tömegszázalékos:
 $(0,2m - 146) / (m - 146) = 0,100$. 1 pont
Ebből: $m = 1314$. 1 pont
Az elektrolizált sósav térfogata: $V = 1314 \text{ g} : 1,10 \text{ g/cm}^3 = 1195 \text{ cm}^3$. 1 pont
- 12 pont**

11. FELADATSOR

I. feladat

- Olyan nagy molekulájú szerves vegyületek, amelyeket más makromolekulák kémiai átalakításával vagy egyszerűbb monomerek összekapcsolásával hoznak létre. 1 pont
- Polimerizációval és polikondenzációval. 2×1 2 pont
- Nem tud „magától” lebomlani a természetben. 1 pont
- Reciklizációval és megújuló nyersanyagok használatával. 1 pont
Reciklizációval, mert így kevesebb nyersanyagot kell felhasználni (vagy: később válik hulladékká a műanyag). 1 pont
Megújuló nyersanyagok alkalmazásával, mert ezzel a hulladékból keletkező szén-dioxid újrahasznosul. 1 pont
- Nem eléggé elterjedt a szelektív hulladékgyűjtés rendszere. 1 pont
- $\text{CH}_2=\text{CH}-\text{CH}=\text{CH}_2$ buta-1,3-dién 1 pont
 $\text{CH}_2=\text{CH}_2$ etén 1 pont
 $\text{CH}_2=\text{CHCl}$ vinil-klorid (klóretén) 1 pont

11 pont

II. feladat

1. E   2. C   3. B   4. C   5. D   6. E   **6 pont**

III. feladat

1. A   2. D   3. D   4. C   5. A   6. D   7. B   8. C   9. C   10. D   **10 pont**

IV. feladat

- etanol (etil-alkohol) 1 pont
- etin (acetilén) 1 pont
- glicin (aminoecetsav) 1 pont
- alkohol (egyértékű, telített, nyílt láncú) 1 pont
- alkinok 1 pont
- aminosavak 1 pont
- folyadék 1 pont
- gáz 1 pont
- szilárd 1 pont
- hidrogénkötés 1 pont
- diszperziós kötés 1 pont
- ionkötés 1 pont
- $\text{CH}\equiv\text{CH} + \text{HCl} \rightarrow \text{CH}_2=\text{CH}-\text{Cl}$ 1 pont
- $\text{NH}_2-\text{CH}_2-\text{COOH} + \text{HCl} \rightarrow \text{Cl}^- + \text{NH}_3^+-\text{CH}_2-\text{COOH}$ 1 pont
vagy: $\text{NH}_3^+-\text{CH}_2-\text{COO}^- + \text{HCl} \rightarrow \text{Cl}^- + \text{NH}_3^+-\text{CH}_2-\text{COOH}$
- $\text{NH}_2-\text{CH}_2-\text{COOH} + \text{NaOH} \rightarrow \text{NH}_2-\text{CH}_2-\text{COONa} + \text{H}_2\text{O}$ 1 pont
vagy: $\text{NH}_3^+-\text{CH}_2-\text{COO}^- + \text{NaOH} \rightarrow \text{NH}_2-\text{CH}_2-\text{COONa} + \text{H}_2\text{O}$

15 pont

V. feladat

1. $\text{Na} + \text{H}_2\text{O} = \text{NaOH} + \frac{1}{2} \text{H}_2$ 1 pont
  2. oxidálódik (elektront ad le) 1 pont
  3. $\text{CH}_3\text{-NH}_2 + \text{H}_2\text{O} = \text{CH}_3\text{-NH}_3^+ + \text{OH}^-$ 1 pont
  4. lúgos 1 pont
  5. $\text{Cl}_2 + \text{H}_2\text{O} = \text{HCl} + \text{HOCl}$ 1 pont
  6. fertőtlenítés 1 pont
  7. $\text{CO}_3^{2-} + \text{H}_2\text{O} = \text{HCO}_3^- + \text{OH}^-$ 1 pont
  8. vörös (bíborvörös, lila stb.) 1 pont
  9. $\text{CH}_3\text{-COOH} + \text{H}_2\text{O} = \text{CH}_3\text{COO}^- + \text{H}_3\text{O}^+$ 1 pont
  10. H_2O és $\text{CH}_3\text{-COO}^-$ 1 pont
  11. $\text{SO}_2 + \text{H}_2\text{O} = \text{H}_2\text{SO}_3$ 1 pont
  12. 4 1 pont
  13. $\text{CaO} + \text{H}_2\text{O} = \text{Ca(OH)}_2$ 1 pont
  14. mészoltás 1 pont
- 14 pont**

VI./A feladat

1. Ca (Sr, Ba)	2. Na	3. Fe (Al)	4. Pb	5. Au (Pt)	
6. Ca^{2+}	7. Al (Zn, Sn)	8. K^+	9. Al	10. Cu (Cu^{2+})	10 pont

VI. /B feladat

- a) Csak az alumínium lép reakciója sósavval.
 $\text{Al} + 3 \text{HCl} = \text{AlCl}_3 + 1,5 \text{H}_2$ (vagy ionegyenlet) 2 pont
2,94 dm³ hidrogéngáz: $n(\text{H}_2) = 2,94 \text{ dm}^3 : 24,5 \text{ dm}^3/\text{mol} = 0,12 \text{ mol}$. 1 pont
A reakcióegyenlet alapján 0,12 mol : 1,5 = 0,08 mol alumínium volt a keverékben. 1 pont
Ennek tömege: 0,08 mol · 27 g/mol = 2,16 g. 1 pont
A feloldatlan fém (ezüst) tömege: 3,00 g – 2,16 g = **0,84 g**. 1 pont
- b) A porkeverék oldódása közben vörösbarna gáz fejlődött volna. 1 pont
Ekkor is maradt volna feloldatlan fém, mert az Al passzíválódik a tömény salétromsavoldatban. *Csak indoklással együtt:* 1 pont
Ekkor **2,16 g** maradt volna. 1 pont
- 10 pont**

VII. feladat

- a) A fekete rézdrót vörös színűre változik. 2 pont
- b) $\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-OH} + \text{CuO} \rightarrow \text{CH}_3\text{-CH=O} + \text{Cu} + \text{H}_2\text{O}$ 1 pont
acetaldehid keletkezik 1 pont
- c) $\text{CH}_3\text{-CH=O} + 2 \text{Ag}^+ + 2 \text{OH}^- \rightarrow \text{CH}_3\text{COOH} + 2 \text{Ag} + \text{H}_2\text{O}$ 2 pont
- d) A sűrűség: $\rho = 4,0050 \text{ g} : 5,00 \text{ cm}^3 = 0,801 \text{ g/mol}$. 1 pont
981,8 mg ezüst: $n = 0,9818 \text{ g} : 108 \text{ g/mol} = 0,00909 \text{ mol}$. 1 pont
Az acetaldehid anyagmennyisége ennek a fele: 0,00455 mol. 1 pont
Az acetaldehid tömege: 0,00455 mol · 44,0 g/mol = 0,200 g. 1 pont

A folyadék: $0,200 \text{ g} : 4,005 \text{ g} = 0,0499$, kb. **5,0 tömeg% acetaldehidet** tartalmazott. (A többi nem tudjuk, hiszen víz is keletkezett, és az alkoholban eleve volt víz.)

1 pont
11 pont

VIII. feladat

- a) $\text{FeO(OH)} + 3 \text{HCl} = \text{FeCl}_3 + 2 \text{H}_2\text{O}$ 2 pont
 $\text{CaCO}_3 + 2 \text{HCl} = \text{CaCl}_2 + \text{H}_2\text{O} + \text{CO}_2$ 1 pont
- b) 441 cm^3 szén-dioxid-gáz: $n = 0,441 \text{ dm}^3 : 24,5 \text{ dm}^3/\text{mol} = 0,018 \text{ mol}$, 1 pont
 0,018 mol kalcium-karbonát volt a mintában, 1 pont
 ennek tömege: $0,018 \text{ mol} \cdot 100 \text{ g/mol} = 1,8 \text{ g}$. 1 pont
 A rozsdá tömege $2,0 \text{ g} - 1,8 \text{ g} = 0,2 \text{ g}$, 1 pont
 ez a minta: $0,2 \text{ g} / 2 \text{ g} = 0,1 \rightarrow$ **10 tömeg%-a**. 1 pont
- c) $0,2 \text{ g}$ rozsdá: $n = 0,2 \text{ g} : 88,8 \text{ g/mol} = 0,00225 \text{ mol}$. 1 pont
 0,00225 mol rozsdához kell: $3 \cdot 0,00225 \text{ mol} = 0,00675 \text{ mol HCl}$,
 0,018 mol CaCO_3 -hoz kell: $2 \cdot 0,018 \text{ mol} = 0,036 \text{ mol HCl}$,
 összesen: $0,04276 \text{ mol HCl}$ kell. 2 pont
 Ennek tömege: $m = 0,04276 \text{ mol} \cdot 36,5 \text{ g/mol} = 1,56 \text{ g}$. 1 pont
 20 tömeg%-os sósavból: $1,56 \text{ g} : 0,2 = 7,80 \text{ g}$ kell, 1 pont
 ennek térfogata: $V = 7,80 \text{ g} : 1,10 \text{ g/cm}^3 = 7,1 \text{ cm}^3$,
 tehát legalább **7,1 cm³** sósavban kellett oldani a mintát. 1 pont
14 pont

IX. feladat

- a) $\text{CH}_4(\text{g}) + \text{H}_2\text{O}(\text{g}) \rightarrow \text{CO}(\text{g}) + 3 \text{H}_2(\text{g})$ 1 pont
 A képződéshő-adatok megkeresése a függvénytáblázatból. 1 pont
 A reakcióhő képződéshőkből való kiszámításának alapelve (vagy ennek alkalmazása). 1 pont
 A szintézisgáz-reakcióra:
 $\Delta_r H_1 = -111 \text{ kJ/mol} - (-74,9 \text{ kJ/mol} - 242 \text{ kJ/mol}) =$ **205,9 kJ/mol** 1 pont
- b) 980 dm^3 szintézisgáz: $n = 980 \text{ dm}^3 : 24,5 \text{ m}^3/\text{kmol} = 40,0 \text{ kmol}$ 1 pont
 Ebből $30,0 \text{ kmol}$ hidrogén, $10,0 \text{ kmol}$ szén-monoxid, amely az egyenlet alapján $10,0 \text{ kmol}$ metánból és $10,0 \text{ kmol}$ vízből képződött. 1 pont
 A metán térfogata: $V(\text{CH}_4) = 10,0 \text{ kmol} \cdot 24,5 \text{ m}^3/\text{kmol} =$ **245 m³**. 1 pont
 A víz tömege: $m(\text{víz}) = 10,0 \text{ kmol} \cdot 18,0 \text{ kg/kmol} =$ **180 kg**. 1 pont
- c) $10,0 \text{ kmol}$ metán szintézisgázzá alakításához szükséges hő: 1 pont
 $10\,000 \text{ mol} \cdot 205,9 \text{ kJ/mol} =$ **2,059 · 10⁶ kJ**. 1 pont
9 pont

12. FELADATSOR

I. feladat

- a) Igen, mert elégetésével energiát termelhetünk, és ezzel helyettesíthetjük a ma használatos fosszilis energiahordozókat. (Minden ezzel azonos értelmű válasz:) 1 pont
- b) Igen, mert évről évre újra lehet termelni. (Minden ezzel azonos értelmű válasz:) 1 pont
- c) c_1 : A tudósok megfigyelték, hogy a sós víz rádióhullámok hatására elemeire bomlik. Az így keletkezett hidrogén elégethető. (Minden ezzel azonos értelmű válasz:) 1 pont
 c_2 : A rádióhullámok (az emberi tevékenység miatt) állandóan jelen vannak a Földön, ezért állandóan rendelkezésre állnak és folyamatosan újra bonthatják a vizet. (Minden ezzel azonos értelmű válasz:) 1 pont
- d) A kőolaj kéntartalma. 1 pont
Égés során kén-dioxidá oxidálódik, 1 pont
majd a légkörben ez (vízzel és redukálható anyagokkal érintkezve) kénsavvá alakul 1 pont
- e) Az elégetett növények hamuja a légkörbe kerülve közömbösítheti a savas esőket (azaz a kémhatást „lúgos irányba tolja”). 1 pont
- f) kálium-karbonát (vagy hamuzsír) 1 pont
 $\text{CO}_3^{2-} + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{HCO}_3^- + \text{OH}^-$ 1 pont
10 pont

II. feladat

1. B 2. D 3. A 4. B 5. E 6. C 7. D 8. A 9. C 10. B 11. C **11 pont**

III. feladat

1. C 2. C 3. B 4. B 5. A 6. A 7. A 8. B 9. B 10. C 11. B
12. C 13. B 14. A 15. D 16. B **16 pont**

IV. feladat

1. 7 1 pont
2. szürke, szilárd csak együtt: 1 pont
3. sárgászöld, gáz csak együtt: 1 pont
4. fémrács 1 pont
5. molekularács 1 pont
6. $2 \text{Fe} + 3 \text{Cl}_2 = 2 \text{FeCl}_3$ 1 pont
7. barna (sárga is elfogadható) 1 pont
8. redukálószer
9. oxidálószer a kettő együtt: 1 pont
10. $\text{Cl}_2 + \text{H}_2\text{O} = \text{HCl} + \text{HOCl}$ 1 pont
11. fertőtlenítés (vagy fehérítés) 1 pont
12. $\text{Fe} + 2 \text{HCl} = \text{FeCl}_2 + \text{H}_2$ 1 pont
13. (halvány)zöld 1 pont
14. Pl. Fe_2O_3 1 pont
15. Pl. NaCl 1 pont
14 pont

V. feladat

1. a) összerázás előtt: alul barna (sárga), felül színtelen 1 pont
összerázás után: alul színtelen (halvány), felül barna (sárga) 1 pont
b) Az apoláris bróm jobban oldódik az apoláris molekulákat tartalmazó benzinnel, mint a dipólusos vízben. 1 pont
2. a) Lila (ibolya). 1 pont
b) $2 \text{KI} + \text{Br}_2 = 2 \text{KBr} + \text{I}_2$ (ionegyenlet is elfogadható) 1 pont
A bróm (Br_2/Br^- rendszer) standardpotenciálja nagyobb, mint a jódé (a I_2/I^- rendszeré), ezért képes oxidálni a bróm a jodidionokat. 1 pont
3. Barna (vagy sárga) színű lesz. 1 pont
A bróm nem képes oxidálni a kloridionokat. 1 pont
4. a) A brómos víz elszíntelenedik. 1 pont
b) Addíció történt. 1 pont
A növény olajban előforduló szén–szén kettős kötések mutatnak ki. 1 pont
- 11 pont**

VI. A feladat

- 1) A felületén kialakuló tömör oxidréteg elzárja a fémeket a környezetétől 1 pont
2) $2 \text{Al} + \text{Fe}_2\text{O}_3 = \text{Al}_2\text{O}_3 + 2 \text{Fe}$ 2 pont
3) Bauxitből. 1 pont
Nátrium-hidroxid (és víz) segítségével vonják ki. 1 pont
4) A katódon. 1 pont
 $\text{Al}^{3+} + 3\text{e}^- = \text{Al}$ 1 pont
5) $\text{O}^{2-} = \text{O} + 2\text{e}^-$ 1 pont
6) Kis sűrűsége miatt. 1 pont
- 9 pont**

VI. B feladat

- a) 1,00 tonna Al: $\frac{1000}{27} \text{ mol} = 37,04 \text{ kmol}$. 1 pont
Ez az $\text{Al}_2\text{O}_3 \rightarrow 2 \text{Al}$ miatt 18,52 kmol timföldből állítható elő. 1 pont
Ennek tömege: $18,52 \text{ kmol} \cdot 102 \text{ kg/kmol} = 1888,8 \text{ kg}$. 1 pont
A szükséges bauxit tömege: $1888,8 \text{ kg} : 0,450 = 4197,5 \text{ kg} = \mathbf{4,20 \text{ tonna}}$. 1 pont
- b) $\text{Al}^{3+} + 3\text{e}^- = \text{Al}$; 1 pont
 $\text{O}^{2-} = \text{O} + 2\text{e}^-$ 1 pont
A leadott és felvett elektronok számának meg kell egyeznie, ezért:
 $2 \text{Al}^{3+} + 6\text{e}^- = 2 \text{Al}$;
 $3 \text{O}^{2-} = 3 \text{O} + 6\text{e}^-$ 1 pont
vagyis 1 mol Al esetében 3/2 mol O-atom semlegesítődik. 1 pont
37,04 kmol Al mellett: $3/2 \cdot 37,04 \text{ kmol} = \mathbf{55,6 \text{ kmol O atom}}$ keletkezik. 1 pont
- 9 pont**

VII. feladat

- a) A kísérlet adatai 50 cm^3 , azaz 50 g vízre vonatkoznak. 1 pont
100 g vízre vonatkoztatva ez 10,0 g sót jelent. 1 pont
Csak a $0 \text{ }^\circ\text{C}$ olyan hőmérséklet, amelyen egyetlen só (a konyhasó) oldhatósági adata nagyobb ennél. 1 pont

- b) 50 g vízben 0 °C-on:
 6,9 g : 2 = 3,45 g szódabikarbóna
 1,5 g : 2 = 0,75 g trisó oldódik 1 pont
 A feloldatlan sók:
 5,0 g – 3,45 g = **1,55 g szódabikarbóna** 1 pont
 5,0 g – 0,75 g = **4,25 g trisó** 1 pont
- c) 20 °C-on 100 g víz 36 g NaCl-ot old.
 100 g víz anyagmennyisége: 100 g : 18 g/mol = 5,56 mol 1 pont
 36 g NaCl anyagmennyisége: 36 g : 58,5 g/mol = 0,615 mol 1 pont
 0,615 mol NaCl tartalmaz 0,615 mol Na⁺ és 0,615 mol Cl⁻ iont. 1 pont
 Az arány:
 $n(\text{H}_2\text{O}) : n(\text{Na}^+) : n(\text{Cl}^-) = 5,56 : 0,615 : 0,615 = \mathbf{9,0 : 1,0 : 1,0}$ 1 pont
- d) **100 °C-on a trisóé.** 1 pont
 $w = \frac{108 \text{ g}}{108 \text{ g} + 100 \text{ g}} = 0,519 \rightarrow \mathbf{51,9 \text{ tömeg\%-os.}}$ 2 pont

13 pont

VIII. feladat

- a) 1,00 mol gázelyeg 0,800 mol propánt és 0,200 mol butánt tartalmaz (Avogadro törvénye értelmében). 1 pont
 0,800 mol propán (C₃H₈) tömege: 0,800 mol · 44,0 g/mol = 35,2 g 1 pont
 0,200 mol bután (C₄H₁₀) tömege: 0,200 mol · 58,0 g/mol = 11,6 g 1 pont
 1,00 mol gázelyeg tömege így: 35,2 g + 11,6 g = **46,8 g.** 1 pont
- b) A gázelyeg sűrűsége 25 °C-on, standard nyomáson:
 $\rho = 46,8 \text{ g} : 24,5 \text{ dm}^3 = \mathbf{1,91 \text{ g/dm}^3}$ 1 pont
- c) A gázelyeg héliumra vonatkoztatott sűrűsége:
 $d = 46,8 \text{ g/mol} : 4,0 \text{ g/mol} = \mathbf{11,7}$ 2 pont
- d) C₃H₈ + 5 O₂ = 3 CO₂ + 4 H₂O 1 pont
 $\Delta_r H = \Sigma \Delta_k H(\text{termék}) - \Sigma \Delta_k H(\text{reagens})$ /vagy ennek alkalmazása/ 1 pont
 $\Delta_r H = 3(-394 \text{ kJ/mol}) + 4(-242 \text{ kJ/mol}) - (-105 \text{ kJ/mol}) = \mathbf{-2045 \text{ kJ/mol}}$ 1 pont
 C₄H₁₀ + 6,5 O₂ = 4 CO₂ + 5 H₂O 1 pont
 $\Delta_r H = 4(-394 \text{ kJ/mol}) + 5(-242 \text{ kJ/mol}) - (-144 \text{ kJ/mol}) = \mathbf{-2642 \text{ kJ/mol}}$ 1 pont
- e) Az átlagos égéshő a térfogatszázalékos összetétel alapján:
 0,800 · (-2045 kJ/mol) + 0,200 · (-2642 kJ/mol) = -2164,4 kJ/mol 1 pont
 150 GJ = 150 000 000 kJ 1 pont
 $n(\text{elegy}) = 150\,000\,000 \text{ kJ} : 2164,4 \text{ kJ/mol} = 69\,303 \text{ mol}$ 1 pont
 $V(\text{elegy}) = 69\,303 \text{ mol} \cdot 24,5 \text{ dm}^3/\text{mol} = 1\,697\,930 \text{ dm}^3 = \mathbf{1\,698 \text{ m}^3.}$ 1 pont

16 pont

13. FELADATSOR

I. feladat

- $C_6H_{12}O_6 \rightarrow 2 C_2H_5OH + 2 CO_2$
1 pont a helyes képletekért, 1 pont a rendezésért 2 pont
  - A borban kevesebb a borkősav.
A pH csökkenése miatt a borkősav só formájában (borkő) kicsapódik. 1 pont
  - éter, fenolos és (egy) alkoholos hidroxil (két helyes: 1 pont, mind: 2 pont) a fehérjéket kicsapja 2 pont
a bor fanyar ízéért felelős 1 pont
  - Glicerin 1 pont
A glicerin szerkezeti képlete: $HO-CH_2-CHOH-CH_2-OH$ 1 pont
  - tejsav 1 pont
  - antioxidáns, baktériumölő, koleszterincsökkentő (legalább két pl. :) 1 pont
- 12 pont**

II. feladat

1. C 2. E 3. B 4. D 5. D 6. D 7. A 8. D 9. E 10. A
11. C 12. A 13. A
- 13 pont**

III. feladat

1. A 2. B 3. D 4. B 5. C 6. B 7. D 8. C 9. C 10. A
- 10 pont**

IV. feladat

- Etil-acetát 1 pont
  - Etanal (acetaldehid) 1 pont
  - Metil-amin 1 pont
  - észtercsoport 1 pont
  - formil (aldehid) csoport 1 pont
  - aminocsoport 1 pont
  - dipólus-dipólus kölcsönhatás (*)
  - dipólus-dipólus kölcsönhatás (*)
  - hidrogénkötés (*)
  - semleges (*)
  - semleges (*)
  - lúgos (*)
  - $CH_3-CH=O + 2 Ag^+ + 2 OH^- = CH_3COOH + 2 Ag + H_2O$
(az acetaldehid választása 1 pont, helyes képletek 1 pont, helyes rendezés 1 pont) 3 pont
  - $CH_3-NH_2 + HCl = CH_3-NH_3^+ + Cl^-$
(a helyes vegyület választása 1 pont, helyes egyenlet 1 pont) 2 pont
(A csillaggal jelölt válaszok közül bármely kettő 1 pontot ér. Fél pont nem adható.) 3 pont
- 14 pont**

V. feladat

1. a) A II. kísérletről van szó. 1 pont
b) Színtelen, szagtalan (kis sűrűségű) gáz keletkezik. 1 pont
c) Halványzöld színű oldat keletkezik. 1 pont
d) $\text{Fe} + 2 \text{HCl} = \text{FeCl}_2 + \text{H}_2$ 1 pont
e) a standardpotenciálok összehasonlításával 1 pont
2. a) Az I. és a IV. kísérletről van szó. 2×1 2 pont
b) $2 \text{Fe} + 3 \text{Cl}_2 = 2 \text{FeCl}_3$ 1 pont
 $\text{Fe} + \text{CuSO}_4 = \text{Cu} + \text{FeSO}_4$ (vagy: $\text{Fe} + \text{Cu}^{2+} = \text{Cu} + \text{Fe}^{2+}$) 1 pont
c) FeCl_3 – (vörös)barna (sárga is elfogadható) 1 pont
Cu – vörös (sárga *nem* fogadható el) 1 pont
2. oxidálódott (elektronokat adott le a vasatom) 1 pont
- 12pont**

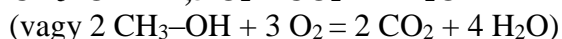
VI. A feladat

1. g 1 pont
 $\text{CaO} + \text{H}_2\text{O} = \text{Ca}(\text{OH})_2$ 1 pont
2. a, e 2 pont
pl- $\text{NaHCO}_3 + \text{CH}_3\text{COOH} = \text{CH}_3\text{COONa} + \text{H}_2\text{O} + \text{CO}_2$
(vagy: $\text{CaCO}_3 + 2 \text{CH}_3\text{COOH} = (\text{CH}_3\text{COO})_2\text{Ca} + \text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O}$ 2 pont
3. i 1 pont
(telített) folyékony szénhidrogének elegye 1 pont
4. b, c, d (kettőért 1 pont, mindhárom:) 2 pont
 $\text{C}_{12}\text{H}_{22}\text{O}_{11}$ 1 pont
5. CaSO_4 ($\text{CaSO}_4 \cdot \frac{1}{2} \text{H}_2\text{O}$, de $\text{CaSO}_4 \cdot 2 \text{H}_2\text{O}$ is elfogadható) 1 pont
6. h, NaOCl csak együtt: 1 pont
lugos: 1 pont
- 14 pont**

VI. B feladat

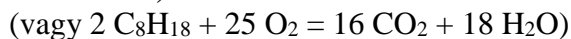
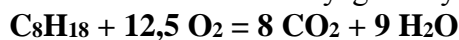
- $\text{NaHCO}_3 + \text{CH}_3\text{COOH} = \text{CH}_3\text{COONa} + \text{H}_2\text{O} + \text{CO}_2$ 2 pont
150 cm³ oldat: $m(\text{oldat}) = 150 \text{ cm}^3 \cdot 1,05 \text{ g/cm}^3 = 157,5 \text{ g}$. 1 pont
 $m(\text{ecetsav}) = 157,5 \text{ g} \cdot 0,400 = 63,0 \text{ g}$. 1 pont
 $n(\text{ecetsav}) = 63,0 \text{ g} : 60,0 \text{ g/mol} = 1,05 \text{ mol}$. 1 pont
1,05 mol CO₂ fejlődik. 1 pont
 $V(\text{CO}_2) = 1,05 \text{ mol} \cdot 24,5 \text{ dm}^3/\text{mol} = \mathbf{25,7 \text{ dm}^3}$. 1 pont
1,05 mol nátrium-acetát képződik: $m(\text{Na-ac}) = 1,05 \text{ mol} \cdot 82 \text{ g/mol} = 86,1 \text{ g}$ 1 pont
1,05 mol NaHCO₃ szükséges ehhez: $m(\text{szbik}) = 1,05 \text{ mol} \cdot 84 \text{ g/mol} = 88,2 \text{ g}$ 1 pont
1,05 mol CO₂ távozik: $m(\text{CO}_2) = 1,05 \text{ mol} \cdot 44 \text{ g/mol} = 46,2 \text{ g}$ 1 pont
A képződő oldat tömege:
 $157,5 \text{ g} + 88,2 \text{ g} - 46,2 \text{ g} = 199,5 \text{ g}$. 1 pont
Az oldat: $86,1 \text{ g} : 199,5 \text{ g} = 0,432$, azaz **43,2 tömeg%-os**. 1 pont
A 20 °C-on telített oldat: $46,5 \text{ g} : 146,5 \text{ g} = 0,317$, azaz 31,7 tömeg%-os 1 pont
Ez hígabb, mint a 43,2 tömeg%-os oldat, ezért **megindulhat a kikristályosodás**. 1 pont
- 14 pont**

VII. feladat

a szén-dioxid és a víz anyagmennyiségéért 1 pont, az oxigénért 1 pont

2 pont

a szén-dioxid és a víz anyagmennyiségéért 1 pont, az oxigénért 1 pont

2 pont

$\Delta_r H = \sum \Delta_k H(\text{termék}) - \sum \Delta_k H(\text{reagens})$ (vagy ennek alkalmazása)

1 pont

$$\Delta_r H_1 = -394 + 2(-242) - (-239) = \mathbf{-639 \text{ kJ/mol}}$$

1 pont

(a zárójeles egyenlet esetén -1278 kJ/mol)

$$\Delta_r H_2 = 8(-394) + 9(-242) - (-250) = \mathbf{-5080 \text{ kJ/mol}}$$

1 pont

$$m(\text{metanol}) = 792 \text{ g}$$

$$m(\text{oktán}) = 703 \text{ g}$$

1 pont

$$n(\text{metanol}) = 792 \text{ g} : 32 \text{ g/mol} = 24,75 \text{ mol}$$

1 pont

$$n(\text{oktán}) = 703 \text{ g} : 114 \text{ g/mol} = 6,167 \text{ mol}$$

1 pont

$$Q(\text{metanol}) = 24,75 \text{ mol} \cdot (-639 \text{ kJ/mol}) = -15\,815 \text{ kJ}$$

1 pont

$$Q(\text{oktán}) = 6,167 \text{ mol} \cdot (-5080 \text{ kJ/mol}) = -31\,328 \text{ kJ}$$

1 pont

Az **oktán esetében** szabadul fel több hő: $31\,328 : 15\,815 = \mathbf{1,98\text{-szor több.}}$

1 pont

13 pont

VIII. feladat

a)

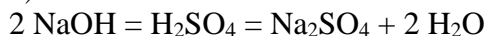
$$n(\text{NaOH}) = cV = 0,250 \text{ dm}^3 \cdot 2,00 \text{ mol/dm}^3 = 0,500 \text{ mol.}$$

1 pont

$$m(\text{NaOH}) = 0,500 \text{ mol} \cdot 40,0 \text{ g/mol} = \mathbf{20,0 \text{ g}}$$

1 pont

b)

1 pont

$$10,00 \text{ cm}^3 \text{ NaOH-oldatban van: } n = cV = 0,0100 \text{ dm}^3 \cdot 2,00 \text{ mol/dm}^3 = 0,0200 \text{ mol}$$

1 pont

Az egyenlet alapján feleannyi a kénsav: $n(\text{H}_2\text{SO}_4) = 0,0100 \text{ mol}$

1 pont

$$\text{A kénsavoldat térfogta: } V = n/c = 0,0100 \text{ mol} : 0,200 \text{ mol/dm}^3 = 0,0500 \text{ dm}^3$$

1 pont

Tehát **50,0 cm³** kénsavoldat semlegesíti.

1 pont

c)

$$\text{pH} = 12,00 \rightarrow \text{pOH} = 2,00 \rightarrow [\text{OH}^-] = 0,0100 \text{ mol/dm}^3$$

2 pont

10,0 dm³ oldatban 0,100 mol OH⁻, azaz ugyanennyi NaOH

1 pont

$$V(2 \text{ mol/dm}^3) = n/c = 0,100 \text{ mol/dm}^3 : 2,00 \text{ mol/dm}^3 = 0,0500 \text{ dm}^3$$

1 pont

Tehát **50,0 cm³** 2 mol/dm³-es NaOH oldatból kell kiindulni.

1 pont

12 pont

14. FELADATSOR

I. feladat

1. a) $\text{CO} + 2 \text{H}_2 \rightarrow \text{CH}_3\text{OH}$ 1 pont
b) nagy az energiaigénye (magas hőmérséklet, nagy nyomás) 1 pont
2. Szén-dioxidból fordított tüzelőanyag-cella segítségével. 1 pont
3. Korrodálja a motorok egyes alkatrészeit (pl. tömítéseket, forrasztásokat). 1 pont
4. Kisebb a fűtőértéke (ezért nagyobb üzemanyagtartály szükséges),
kevésbé illékony (ez gondot okoz a hidegindításnál),
erősen mérgező (gondatlan kezelésnél problémát okozhat).
Legalább 2 megadása: 1 pont
5. Kevésbé tűzveszélyes (a kisebb illékonyság miatt),
kevesebb füsttel ég,
a kevesebb hőkibocsátás miatt kisebb a tűzterjedés,
vízzel is oltható a tüze,
a környezetben gyorsan lebomlik.
Legalább 2 megadása: 1 pont, legalább 3 megadása: 2 pont
6. 1,00 t metanol 1000 kg: $V = 1000 \text{ kg} : 0,792 \text{ kg/dm}^3 = 1262,6 \text{ dm}^3$,
 $Q = 1262,6 \text{ liter} \cdot 15,6 \text{ MJ/liter} = \mathbf{19\ 697\ MJ}$ (19 700 MJ). 2 pont
9 pont

II. feladat

1. A 2. B 3. C 4. A 5. C 6. E 7. D 8. C 9. C **9 pont**

III. feladat

1. C 2. B 3. D 4. C 5. A 6. D 7. B 8. D 9. C 10. B **10 pont**

IV. feladat

- a) Világoskék oldatot kapunk. 1 pont
 $\text{CuO} + \text{H}_2\text{SO}_4 = \text{CuSO}_4 + \text{H}_2\text{O}$ 1 pont
sav-bázis reakció 1 pont
- b) Vörös port kapunk. 1 pont
 $\text{CuO} + \text{H}_2 = \text{Cu} + \text{H}_2\text{O}$ 1 pont
oxidálószer 1 pont
- c) Az etanol és az izopropil-alkohol esetében változik meg. *Csak együtt:* 1 pont
 $\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-OH} + \text{CuO} = \text{CH}_3\text{-CH=O} + \text{Cu} + \text{H}_2\text{O}$ 1 pont
etanal (acetaldehid) 1 pont
 $\text{CH}_3\text{-CHOH-CH}_3 + \text{CuO} = \text{CH}_3\text{-CO-CH}_3 + \text{Cu} + \text{H}_2\text{O}$ 1 pont
aceton (propanon, dimetil-keton) 1 pont
oxidálószer 1 pont
12 pont

V. feladat

1. formaldehid (metanal)	8. gáz	
2. ecetsav (etánsav)	9. folyékony	
3. szőlőcukor (glükóz)	10. szilárd	
4. CH ₂ =O	11. semleges	
5. CH ₃ -COOH	12. igen	
6. CH ₂ OH-(CHOH) ₄ -CH=O	13. nem	
7. síkháromszög (trigonális planáris)	14. igen	
15. pl. tetemek tartósítása (vagy bakelitgyártás) 15 × 1 pont = **15 pont**

VI. A feladat

a) CaO		1 pont
mészoltás		1 pont
Ca(OH) ₂ + CO ₂ = CaCO ₃ + H ₂ O		1 pont
b) ecet és szóda bikarbona	<i>Csak együtt:</i>	1 pont
CH ₃ COOH + NaHCO ₃ = CH ₃ COONa + H ₂ O + CO ₂		2 pont
c) hypo		1 pont
NaOCl		1 pont
d) olaj		1 pont
észter		1 pont
glicerinből és nagy szénatomszámú karbonsavakból (sok telítetlen) áll		1 pont
apolárisága miatt nem oldódik a poláris vízben		1 pont
e) NaCl		1 pont
C ₁₂ H ₂₂ O ₁₁		1 pont
glükóz és fruktóz (szőlőcukor és gyümölcscukor)		1 pont
		15 pont

VI. B feladat

a) Ca(OH) ₂ + CO ₂ = CaCO ₃ + H ₂ O		2
pont		
Az oldatban van:		
$n = cV = 0,0222 \text{ mol/dm}^3 \cdot 2,50 \text{ dm}^3 = 0,0555 \text{ mol Ca(OH)}_2$		1 pont
Ehhez ugyanennyi CO ₂ szükséges.		1 pont
$V = 0,0555 \text{ mol} \cdot 24,5 \text{ dm}^3/\text{mol} = \mathbf{1,36 \text{ dm}^3}$		1 pont
0,0555 mol CaCO ₃ keletkezik.		1 pont
$m = 0,0555 \text{ mol} \cdot 100 \text{ g/mol} = \mathbf{5,55 \text{ g}}$.		1 pont
b) CaCO ₃ + 2 HCl = CaCl ₂ + H ₂ O + CO ₂		2 pont
0,0555 mol mészkőhöz 0,111 mol HCl szükséges.		1 pont
$m(\text{HCl}) = 0,111 \text{ mol} \cdot 36,5 \text{ g/mol} = 4,05 \text{ g}$.		1 pont
A szükséges sósav tömege: $4,05 \text{ g} : 0,05 = 81,0 \text{ g}$.		1 pont
0,0555 mol CaCl ₂ keletkezik, ami: $0,0555 \text{ mol} \cdot 111 \text{ g/mol} = 6,16 \text{ g}$.		1 pont
A keletkező oldat:		
2,50 dm ³ meszes víz tömege: 2500 g		
<u>sósav tömege: 81,0 g</u>		
Összesen: 2581 g		
(a CO ₂ beleoldódott, majd el is távozott)		1 pont
A keletkező oldat: $\frac{6,16 \text{ g}}{2581 \text{ g}} = 0,0024$, vagyis 0,24 tömeg% -os lesz.		1 pont

15 pont

VII. feladat

$C_3H_8(g) + 5 O_2(g) = 3 CO_2(g) + 4 H_2O(g)$	2 pont
$C_4H_{10}(g) + 6,5 O_2(g) = 4 CO_2(g) + 5 H_2O(g)$	2 pont
$\Delta_r H(\text{propán}) = 3(-394) + 4(-242) - (-104) = -2046 \text{ kJ/mol}$	2 pont
$\Delta_r H(\text{bután}) = 4(-394) + 5(-242) - (-126) = -2660 \text{ kJ/mol}$	2 pont
23 kg · 0,4 = 9,2 kg propán, ami: $\frac{9200 \text{ g}}{44 \text{ g/mol}} = 209 \text{ mol}$	2 pont
23 kg – 9,2 kg = 13,8 kg bután, ami: $\frac{13\,800 \text{ g}}{58 \text{ g/mol}} = 238 \text{ mol}$	2 pont
1 palack termel:	
$209 \text{ mol} \cdot 2046 \text{ kJ/mol} + 238 \text{ mol} \cdot 2660 \text{ kJ/mol} = 1\,060\,694 \text{ kJ} = 1\,061 \text{ MJ}$	2 pont
Havonta tehát: $10\,000 \text{ MJ} : 1\,061 \text{ MJ} = 9,43$, azaz kb. 10 palackra van szükség.	1 pont
	15 pont

VIII. feladat

a) A kénsavat kell óvatosan a vízbe önteni (keverés közben).	1 pont
<i>Indoklás:</i> mivel az elegyedés nagyon exoterm, a kénsavba öntött víz felforrna és kifröccsentené a kénsavat, ami balesetet okozna	1 pont
b) 500 cm^3 $2,00 \text{ mol/dm}^3$ -es oldatban: $n = cV = 0,500 \text{ dm}^3 \cdot 2,00 \text{ mol/dm}^3 = 1,00 \text{ mol}$ kénsav van. Ez 98,0 g tömegű. Ez éppen 100 g 98%-os oldatban van. $V(\text{tömény oldat}) = 100 \text{ g} : 1,84 \text{ g/cm}^3 = \mathbf{54,3 \text{ cm}^3}$.	1 pont
c) $\text{pH} = 3,00 \rightarrow [H^+] = 1,00 \cdot 10^{-3} \text{ mol/dm}^3$. A kénsav kétértékű sav, így $5,00 \cdot 10^{-4} \text{ mol/dm}^3$ -es kell hogy legyen. $2,00 \text{ dm}^3$ -ben $1,00 \cdot 10^{-3} \text{ mol}$ H_2SO_4 A $2,00 \text{ mol/dm}^3$ -es oldatból: $V = n/c = 1,00 \cdot 10^{-3} \text{ mol} : 2,00 \text{ dm}^3 = 5,00 \cdot 10^{-4} \text{ dm}^3 = \mathbf{0,50 \text{ cm}^3}$.	1 pont
d) $25,0 \text{ cm}^3$ oldatban: $n(H^+) = cV = 0,0250 \text{ dm}^3 \cdot 1,00 \cdot 10^{-3} \text{ mol/dm}^3 = 2,50 \cdot 10^{-5} \text{ mol}$ A $H^+ + OH^- = H_2O$ alapján $2,50 \cdot 10^{-5} \text{ mol}$ OH^- kellett a semlegesítéshez. $c = 2,50 \cdot 10^{-5} \text{ mol} : 0,0025 \text{ dm}^3 = \mathbf{0,0100 \text{ mol/dm}^3}$ $\text{pOH} = 2,00 \rightarrow \mathbf{\text{pH} = 12,0}$.	1 pont
	1 pont
	15 pont

15. FELADATSOR

I. feladat

1. az ammóniumion szerkezeti képlete 1 pont
11 proton és 10 elektron együtt: 1 pont
tetraéder 1 pont
2. savas kémhatása miatt perzseli a növényeket 1 pont
higroszkóposága miatt összecsomósodhat és így robbanásveszélyes 1 pont
3. $M(\text{NH}_4\text{NO}_3) = 80 \text{ g/mol}$, 100 g pétisóban 25 g N (1)
 $25 \text{ g N} \rightarrow \frac{25}{14} \text{ mol N} \rightarrow \frac{25}{2 \cdot 14} \text{ mol NH}_4\text{NO}_3 \xrightarrow{\cdot 80 \text{ g/mol}} 71,4 \text{ g NH}_4\text{NO}_3$
Tehát: $100 \text{ g} - 71,4 \text{ g} = \mathbf{28,6 \text{ tömeg\% mészkövet}}$ tartalmaz. (2) 3 pont
4. 1 tonna termésképzéshez 41 kg N szükséges, $M(\text{karbamid}) = 60 \text{ g/mol}$. (1)
 $41 \text{ kg N} \rightarrow \frac{41}{14} \text{ kmol N} \rightarrow \frac{41}{2 \cdot 14} \text{ kmol CO(NH}_2)_2 \rightarrow$
 $\xrightarrow{\cdot 60 \text{ g/mol}} \mathbf{87,9 \text{ kg karbamid}}$ szükséges. (2) 3 pont
5. a) mert ionvegyület 1 pont
b) mert beilleszkedik a víz hidrogénkötés-rendszerébe 1 pont

13 pont

II. feladat

1. D 2. D 3. A 4. B 5. D 6. A 7. D 8. E 9. D 10. C 11. B **11 pont**

III. feladat

1. D 2. D 3. A 4. B 5. C 6. B 7. B 8. C 9. A 10 D **10 pont**

IV. feladat

1. a) $\text{Ca} + 2 \text{H}_2\text{O} = \text{Ca(OH)}_2 + \text{H}_2$ 1 pont
b) a fém víz alá süllyedése; színtelen, szagtalan gáz fejlődése;
a fém oldódása; a kémsó felmelegedése; lassanként fehér csapadék kiválása
ezek közül 3 tapasztalat: 3 pont
c) A kalciumnak elég kicsi a standardpotenciálja. 1 pont
2. a) A vas felületén fejlődnek buborékok. 1 pont
A vas negatív standardpotenciálú (a réz pozitív). 1 pont
b) Halványzöld oldat keletkezik. 1 pont
c) $\text{Fe} + \text{H}_2\text{SO}_4 = \text{FeSO}_4 + \text{H}_2$ (vagy: $\text{Fe} + 2 \text{H}^+ = \text{Fe}^{2+} + \text{H}_2$) 1 pont
3. A réz oldódott volna (szúrós szagú, színtelen gáz fejlődése közben),
a vas nem. 1 pont
Indok: a kénsav erős oxidálószer, ugyanakkor passzíválja a vasat. 1 pont
4. a) $\text{Fe(sz)} \mid \text{FeSO}_4(\text{aq}) \parallel \text{CuSO}_4(\text{aq}) \mid \text{Cu(sz)}$ 1 pont
(1 mol/dm^3) (1 mol/dm^3)
b) katód: $\text{Cu}^{2+} + 2\text{e}^- = \text{Cu}$
anód: $\text{Fe} = \text{Fe}^{2+} + 2\text{e}^-$ 2 pont
(Ha a reakciók jók, de másik elektródhoz írta a vizsgázó, akkor 1 pont)
c) $E_{\text{MF}} = 0,34 \text{ V} - (-0,44 \text{ V}) = 0,78 \text{ V}$ 1 pont

15 pont

V. feladat

1. etil-alkohol (etanol) 1 pont
  2. acetaldehid (etanal) 1 pont
  3. ecetsav (etánsav) 1 pont
  4. glicin (amino-ecetsav) 1 pont
  5. folyadék (*)
  6. gáz (*)
  7. folyadék (*)
  8. szilárd (*)
  9. hidrogénkötés (*)
  10. dipól-dipól kölcsönhatás (*)
  11. hidrogénkötés (*)
  12. ionkötés (*)
  13. $\text{CH}_3\text{-COOH} + \text{NaOH} = \text{CH}_3\text{-COONa} + \text{H}_2\text{O}$ 1 pont
  14. $\text{NH}_2\text{-CH}_2\text{-COOH} + \text{NaOH} = \text{NH}_2\text{-CH}_2\text{-COONa} + \text{H}_2\text{O}$ 1 pont
(vagy: $\text{NH}_3^+\text{-CH}_2\text{-COO}^- + \text{NaOH} = \text{NH}_2\text{-CH}_2\text{-COONa} + \text{H}_2\text{O}$)
  15. $\text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-OH} + \text{CuO} = \text{CH}_3\text{-CHO} + \text{Cu} + \text{H}_2\text{O}$ 2 pont
  16. $\text{CH}_3\text{-CHO} + 2 \text{Ag}^+ + 2 \text{OH}^- = \text{CH}_3\text{-COOH} + 2 \text{Ag} + \text{H}_2\text{O}$ 2 pont
- (A csillaggal jelölt válaszok közül minden kettő 1 pontot ér. Fél pont nem adható.)

14 pont

VI.A feladat

1. *e* 1 pont
 $\text{CH}_4\text{N}_2\text{O}$ 1 pont
2. *d* 1 pont
 $\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6 \rightarrow 2 \text{CH}_3\text{-CH}_2\text{-OH} + 2 \text{CO}_2$ 1 pont
3. *b, c* együtt 1 pont
4. *a* 1 pont
 $\text{CH}_3\text{-NH}_2 + \text{HCl} \rightarrow \text{CH}_3\text{-NH}_3^+ + \text{Cl}^-$ 1 pont
5. *b, c, (e)* b,c együtt 1 pont
6. *c, d* együtt 1 pont
Dipólus molekulákból állnak és hidrogénkötést létesítenek a vízmolekulákkal (donorként és akzeptorként) 1 pont

10 pont

VI.B feladat

- a) $\text{CaC}_2 + 2 \text{H}_2\text{O} = \text{Ca(OH)}_2 + \text{C}_2\text{H}_2$ 2 pont
- b) 2,00 g karbidban: $0,80 \cdot 2,00 \text{ g} = 1,60 \text{ g CaC}_2$ van 1 pont
 $n(\text{CaC}_2) = 1,60 \text{ g} : 64 \text{ g/mol} = 0,025 \text{ mol}$ 1 pont
Az egyenlet alapján ugyanennyi acetilén képződik. 1 pont
 $V(\text{C}_2\text{H}_2) = 0,025 \text{ mol} \cdot 24,5 \text{ dm}^3/\text{mol} = \mathbf{0,613 \text{ dm}^3}$ 1 pont
- c) 0,025 mol Ca(OH)_2 keletkezett. 1 pont
 $c = 0,0250 \text{ mol} : 5,00 \text{ dm}^3 = \mathbf{0,00500 \text{ mol/dm}^3}$ 1 pont
- d) $[\text{OH}^-] = 0,0100 \text{ mol/dm}^3$ 1 pont
pH = 12,0 1 pont

10 pont

VII. feladat

- a) $C(\text{sz}) + O_2(\text{sz}) = CO_2(\text{g}) \quad \Delta_r H = -394 \text{ kJ/mol} \quad (1+1)$ 2 pont
- b) $C(\text{sz}) + CO_2(\text{g}) = 2 CO(\text{g})$ 1 pont
 $\Delta_r H = \Sigma \Delta_k H (\text{termékek}) - \Sigma \Delta_k H (\text{regensek})$ (vagy ennek alkalmazása) 1 pont
 $\Delta_r H = 2(-111 \text{ kJ/mol}) - (-394 \text{ kJ/mol}) = \mathbf{172 \text{ kJ/mol}}$ 1 pont
- c) $2 CO + O_2 = 2 CO_2$ (vagy minden együttható a fele) 1 pont
20 cm³ oxigén 40 cm³ CO-dal lép reakcióba. 2 pont
A gázelegy összetétele: **40 térfogat% CO és 60 térfogat% CO₂** 1 pont
- d) $\Delta_r H = 2(-394 \text{ kJ/mol}) - 2(-111 \text{ kJ/mol}) = \mathbf{-566 \text{ kJ/mol}}$ 1 pont
(Ha az egyenletben 1 mol CO₂ szerepel, akkor 283 kJ/mol.)
40 cm³ CO anyagmennyisége:
 $n = 0,040 \text{ dm}^3 : 24,5 \text{ dm}^3/\text{mol} = 0,00163 \text{ mol}$ 1 pont
 $Q = 0,00163 \text{ mol} \cdot \frac{-566}{2} \text{ kJ/mol} = \mathbf{-0,46 \text{ kJ} (-0,462 \text{ kJ})}$ 2 pont
- 13 pont**

VIII. feladat

- a) A kénsavat kell óvatosan – kevergetés közben – a vízbe önteni. 1 pont
Ha fordítva tennék, az exoterm elegyedés miatt a víz felforrna és kifröccsenne a kénsav a pohárból. 1 pont
- b) 50 cm³ kénsav tömege: $50 \text{ cm}^3 \cdot 1,84 \text{ g/cm}^3 = 92 \text{ g}$. 1 pont
Benne a kénsav: $92 \text{ g} \cdot 0,98 = 90,16 \text{ g}$. 1 pont
100 cm³ víz 100 g, így az új oldat tömege 192 g. 1 pont
Az új oldat: $90,16 \text{ g} : 192 \text{ g} = 0,4696$, azaz **47,0 tömeg%-os**. 1 pont
- c) A telített oldat: $19,5 \text{ g} / 119,5 \text{ g} = 0,163$, azaz **16,3%-os**. 1 pont
300 cm³ oldat tömege: $300 \text{ cm}^3 \cdot 1,15 \text{ g/cm}^3 = 345 \text{ g}$. 1 pont
345 g oldatban van: $345 \text{ g} \cdot 0,163 = 56,2 \text{ g Na}_2\text{SO}_4$ 1 pont
Ez: $56,2 \text{ g} : 142 \text{ g/mol} = 0,396 \text{ mol}$. 1 pont
A $2 NaOH + H_2SO_4 = Na_2SO_4 + 2 H_2O$ reakció alapján:
0,396 mol kénsav szükséges ehhez. 1 pont
Ennek tömege: $0,396 \text{ mol} \cdot 98 \text{ g/mol} = 38,8 \text{ g}$. 1 pont
Ehhez szükséges: $38,8 \text{ g} : 0,47 = 82,6 \text{ g kénsavoldat}$. 1 pont
Ez az összes kénsavoldat **82,6/192** része (azaz **43,0%-a**). 1 pont
- 14 pont**